

№ 48.

Kalendarzyk tygodniowy:

Sob. św. Romana Op.
Niedz. św. Albina B.
Pon. św. Heleny Ces.
Wt. św. Kunezundy C.
Sr. św. Kazimierza Kr
Czw. św. Adryana M.
Piąt. św. Wiktora M.

Wschód s. godz. 6 m. 53
Zachód s. godz. 5 m. 54
Dług. dnia godz. 10 m. 41
Przybyło d. godz. 5 m. 07

Redakcja.

w Łodzi

ul. Przejazd № 8.
Telefonu № 595.

Cena prenumeraty:

w ŁODZI:

Rocznie rb. 6 k. —
Półrocznie „ 3 „ —
Kwartalnie „ 1 „ 50
Miesięczn. „ - „ 50
Odnośnienie 10 k. m.
Egz. pojedynczy 3 k.

Z przesyłką pocztową:

Rocznie rb. 7 kop. 40
Półrocznie „ 3 „ 76
Zagranicą:
Miesięcznie rb. 1 kop. 10

ROZWIÓJ

dziennik polityczny, przemysłowy, społeczny i literacki, ilustrowany.

Sobota, dnia 28 lutego 1914 roku.

Kantory: własny w Warszawie ul. Hoża № 32; w Pabianicach u p. Teodora Minke; w Zgierzu w aptece p. Patka.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie, z wyjątkiem dni świątecznych, od godziny 1—2-jej po południu.

CENY OGŁOSZEŃ: **Nadesłane** przed tekstem 50 kop. za wiersz petitowy. Ogłoszenia w tekście 1 rub. za wiersz petitowy. **Zwyczajne ogłoszenia** za tekstem: pierwszy raz 12 kop., następny 10 kop. za wiersz nonparelowy lub jego miejsce. **Małe ogłoszenia** po 2 kop. od wyrazu (za każdą grubszą literę płaci się 2 kop.). Najmniejsze ogłoszenie 20 kop. **Reklamy** 25 kop. **Nekrologi** po 20 kop. za wiersz petitowy. Za dołączenie prospektów 6 rub. od tysiąca egzemplarzy. Ogłoszenia, których terminy przypadają w dzień świąteczny, drukujemy w przed dzień święta lub po święcie. **Artykuły** bez oznaczenia honorarium Redakcja uważa za bezpłatne; rękopisów drobnych nie zwraca.

Niedziela, dnia 1 Marca, o godz. 8¹/₂, wiecz.

SALA KONCERTOWA, Dzielna 18.
WIELKI KONCERT-KABARET

Jarosławna,
Fertner,
Lubelski,
Przybyszewski,
Jastrzębiec-Zalowski
Bilety w cukierni Roszkowskiego.

Lecznica chorób skórnych i wenerycznych

D-rów Falka, Golca i Jelnickiego

ulica Wólczańska № 36. — Telefonu 14-31.
Dla chorych stałych (oddzielne pokoje loggia sala) i przy Rhochn. (Porada 60 kop.—Godz. przyjęć od 8—9 rano, 11¹/₂—1¹/₂, w południe i 7¹/₂—8¹/₂, wieczorem, w niedzielę i święta od 8—10 rano i od 12¹/₂—1¹/₂, po południem, leczenie światłem i elektrycznością. —Badanie krwi przy syfilisie. 451

Choroby weneryczne, moczopłciowe, skórne i zabiegi chirurgiczne

Dr. Fischer

Ordynator szpitala Czerwonego Krzyża, b. ordynat. klin. warszaw. uniwersyt.
Przyjmuje 10 — 12 rano i 6 — 8 wiecz. W niedzielę i święta 11 — 1. **ZIELONA № 3.**
Robotnicy 50 kop. za poradę tylko 10 — 12 692

5000 drzewek owocowych i parkowych
do sprzedania ul. Piotrkowska 85. Zakładam ogrody, robię plany, przerabiam stare od cen najniższych. 534
L. KOŁACZKOWSKI.

Znakomity środek odżywczy

KEFIR ZYCKIEGO

nagrodzony trzema złotymi medalami i jednym srebrnym poleca **Apteka W. DANIELECKIEGO.**
Łódź, Piotrkowska 127, tel. 12-95. 4205

Oddawna egzystujący magazyn
Jubilersko - zegarmistrzowski

A. Duszke

Warszawa, Marszałkowska 102, tel. 105-39
poleca wielki wybór zegarków oraz wyrobów złotych i brylantowych. 6245

Uwaga! Kupuję złoto, srebro, brylanty i kwity lombardowe i płacę dobre ceny.
Marszałkowska 102.

WĘGIEL KOSZKA I 588

Odstawiam do domów w ilościach od 20 korcy, **Mikołajewska 34.**
Telef. 34-65. ANTONI HEPPEN.

Zatwierdzone przez władze 677

Biuro buchalteryjne

H. Hertzberg i St. Lipiński
Łódź, ul. Mikołajewska 31, tel. 13-47
zakłada i prowadzi księgi handlowe, sporządza bilanse, dokonywa kontroli i ekspertyz, udziela porad.

Ważne dla Pań!

Niniejszem mamy zaszczyt podać do wiadomości Szanownych Klientek, iż napływ coraz liczniejszych zamówień z Łodzi i okolicy skłonił nas do założenia w Łodzi przy ulicy Piotrkowskiej Nr. 90.

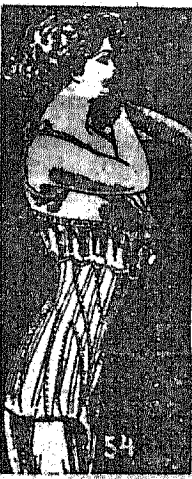
Filia Warszawskiej Fabryki Gorsetów i Patentowanych Antigorsetów „Hygiena“.

Fabryka nasza, egzystująca od roku 1894, wielokrotnie nagradzana była na wystawach medalami złotymi i srebrnymi i zaszczycona licznymi dowodami uznania. Wyroby nasze odznaczają się trwałością materiałów, wykwintnym krojem oraz dokładnem wykończeniem.

Tysiące listów dziękczynnych, jakie otrzymujemy stale od Klientek naszych, świadczą najwymowniej, iż potrafimy zadowolić najwybredniejsze wymagania.

Nasz magazyn łódzki zaopatrzone został w wielki wybór najświeższych fasonów gorsetów, wzorowanych na najnowszych paryskich i brukseelskich modelach; także w patentowane antigorsety, pasy brzoszczne i higieniczne, napiersniki i t. p. Ceny fabryczne stałe. 847

Wszelkie zamówienia, udzielane naszej filii łódzkiej, wykonywane zostają w fabryce naszej w Warszawie w przeciągu 24 godzin.

ZA WIADOMIENIEM.

Niniejszem mamy zaszczyt zawiadomić WW. PP., iż wobec niebywałego wprost rozwoju naszej działalności i wynikającej z tego powodu nadzwyczajnej pracy uznaliśmy za konieczne otworzyć

oddział miejski Głównej Reprezentacji Tow. Ubezpieczeń

„PRZEZORNOSC“

w ŁODZI

i kierownictwo powierzyliśmy naszemu długoletniemu współpracownikowi panu **Stanisławowi Łazińskiemu.**

Biurowo oddziału miejskiego znajdować się będzie przy ulicy Juliusza № 16 i przyjmować będzie zgłoszenia na ubezpieczenia na życie, posagowe i od nieszczęśliwych wypadków.

Zaznaczając wreszcie, iż w biurze Głównej Reprezentacji będą nadal koncentrować się interesy Towarzystwa Ubezpieczeń „Przezorność“ na Łódź i okolice, polecamy się i nadal łaskawym względem WW. PP. i pozostajemy

z wysokim poważaniem

Główna Reprezentacja

Towarzystwa Ubezpieczeń „Przezorność“

Dyrektor: **Henryk Hertzberg.**

ulica Mikołajewska 31, tel. 13-47. 851

Teatr Polski
Cegielniana 63.

Dziś „Przebudzenie się wiosny“

Jutro po poł. „Panyasy“

Jutro wieczór

„Przebudzenie się wiosny“.

„Bi-Ba-Bo” Otwarcie w niedzielę 1-go marca 1914 r. początek o g. 10 wieczór. „SAVOY” Ceny miejsc przy stolikach po 50, 80 i 1.10 k.

TEATR „MINIATURE”

Nowa zmiana programu w teatrze „Miniature” przedstawia się bardzo interesująco. Program rozpoczyna świetna operetka L. Coste'a „Węglarze”, obfitująca w szereg ładnych melodii i z humorem malująca życie drobnego mieszczaństwa. Jednoaktowa farsa „Filiżanka herbaty” posiada istic francuskie zacięcie, duży zasób humoru i wyborne zawiązane intrygi. W części kabaretowej występują: niezrównana Zimajerka z nowym repertuarem; pp. Carmen de Roche i Czartoryska, oraz pp. Lawiński, Kaden i Kalciński. Ten ostatni zaprodukuje się w oryginalnych zbójnickich piosenkach z Zakopanego i tańcu zbójnickim. W góralskich tych popisach p. Kalciński nie ma spóźnowodnika.

W BARZE à la HAWELKA PIOTRKOWSKA № 42

Codziennie Koncert Kwartetu Damskiego.

696

Na raucie.

- Panie Feliksie, kawy czy herbaty?
- Jeżeli łaska pani, proszę o szklanekę herbaty.
- Może trochę koniaku do niej...
- Koniaku? A i owszem... Ale widzę, że to koniak Szustowa.
- Naturalnie, że Szustowa.
- W takim razie proszę o szklanekę koniaku i trochę herbaty do niego.

Prosimy naszych prenumeratorów, aby płacili roznościcielom za prenumeratę tylko po otrzymaniu kwitu Administracji „Rozwoju”.

Na kwicie jest drukowany miesiąc, za który pobiera należność roznościcieli.

O roznościcielach, którzy żądają pieniędzy bez kwitów, prosimy nas zawiadomić.

P.P. prenumeratorów na Nowym-Rynku, Konstancyńskiej, Ogrodowej i przyległych ulicach, zawiadamiamy, że dotychczasowego roznościciela Witkowskiego, zastąpiliśmy nowym roznościcielem p. Filipowiczem.

Również na Zubardziu, ulicy Aleksandrowskiej i przyległych roznościciela Kuczerskiego zastąpiliśmy Kubickim.

P.P. prenumeratorzy, którym „Rozwój” nie zostanie doręczony, proszeni są o podanie swego adresu w Administracji „Rozwoju”.

ZE WSPOMNIEN o reformie włościańskiej.

Nieszczęśliwa dla Rosji wojna krymska przekonała dowodnie, że narody zachodnio-europejskie, w których włościanstwo jest swobodne i posiada więcej uświadomienia, cieszą się i są w stanie większą i potęgą silniejszą, niżeli kraj, w którym trzy czwarte ludności rolniczej zostaje w zupełnej prawie niewoli.

Oceniał to Cesarz Aleksander II, który, zając tron 18 lutego (2 marca) 1855 r., dążył przede wszystkim do ukończenia tej wojny z możliwie najmniejszym uszczerbkiem dla państwa,

następnie zajął się gorliwie reformami, mającymi wytknąć nowe drogi, nowe, szersze podstawy narodowego życia.

Na czele tych reform stanęły zmiany w położeniu chłopów.

Bezwolna ludność Rosji liczyła wtedy 47,000,000 głów. Około połowy tej liczby należało do dóbr koronnych i apanażowych, i ci mieli znacznie więcej swobody niż inni, należący do właścicieli prywatnych.

Szereg ukazów nadał im całkowitą swobodę osobistą i majątkową, co powinno było posłużyć właścicielom prywatnym jako dobry przykład.

Jednakże niełatwo im było wyrzec się dotychczasowych przywilejów posiadania.

W dniu 21 stycznia 1857 r. mianował Cesarz dla narad nad poprawą bytu chłopów komitet, złożony z 12 członków. W komitecie tym czterej tylko mężowie oświadczyli się za bezwarunkowe wywołanie włościan. Byli to Łanskoj, Błudow, Butkow i Rostowcew. Natomiast większość pragnęła częściowej tylko poprawy doli włościańskiej.

Dnia 20 listopada (2 grudnia) 1857 roku restryktem Najwyższym do generał-gubernatora wojennego trzech gubernij litewskich: wileńskiej, grodzieńskiej i kowieńskiej, w odpowiedzi na prośbę szlachty z tych gubernij, o zastąpienie stosunków pańszczyźnianych czynszowymi, dozwolono szlachcie owych trzech gubernij wybrać komitet, któryby opracował projekt poprawy doli ludu.

Podobne pozwolenie otrzymała szlachta innych gubernij Cesarstwa.

Myśl reformy szerokiej położenia włościan znajdowała gorliwe poparcie w prasie rosyjskiej oraz częściowo pośród inteligencji. Nie brakło atoli przeciwników, zarówno wewnątrz jak i zewnątrz.

Znamienne jest, iż „zaprzyżnżone” dwory, berliński i wiedeński, odradzały usilnie, „serdecznie”, zbyt pośpieszne i daleko idące zmiany.

Wszystwie te zabiegi nie zachwiały stanowczej woli monarszej.

Przy czynnym udziale W. Ks. Konstantego, zwolennika reform, ukończono projekt nowego prawa, i w dniu 19 lutego (2 marca) 1861 podpisany został manifest o wyswobodzeniu 22 milionowej ludności z pod tak zwanego „krepostnaho” prawa.

Za to wielkie dzieło Aleksandrowi II dał naród tytuł Cesarza Wyswobodziciela.

W Królestwie zdawna już ludzie rozumni nastawali na konieczność uwłaszczenia włościan.

Niezgłodzonej pamięci Stanisław Staszic zakupił dobra w hrubieszowskim, zamieszkał przez 4,000 chłopów, opracował ustawę uwłaszczającą i wyjednał dla niej zatwierdzenie cesarskie. Cała ludność w tej majątności przyszła na mocy ustawy do posiadania ziemi własnej. Niedosć na tem: dochody były takie, że gdyby nimi administrowano zgodnie z wolą zapisodawcy, to zwolna wykupionoby i uwłaszczono wszystkich włościan pańszczyźnianych w Królestwie.

Niektórzy właściciele prywatni przechodzili od systemu pańszczyźnianego do czynszowego. Najrozleglejszą pod względem obszaru i liczby włościan zmianę taką wprowadziła ordynacja Zamojska.

Powszechne jednak uwłaszczenie włościan w Królestwie ogłosił ukaz z dnia 18 lutego (2 marca) 1864 r., a więc 50 lat temu.

Do wykonania ukazu powołano Komitet Urządzący, pod prezydencją Namiestnika (podówczas hrabiego Berga) zasiadający w Warszawie (później temuż Komitetowi zlecono reorganizację kraju). Do pomocy w sprawie uwłaszczenia powstały przy Komitecie: komisya likwidacyjna,

prawną, centralna włościańska. Jako władze lokalne utworzono w każdej gubernii komisye gubernialne do spraw włościańskich, oraz w powiatach urzędy komisarzy włościańskich.

Komisarze włościancy określali, jakie grunta mają przejść w posiadanie włościan i oznaczali cenę tych gruntów. Za podstawę prawną służyły tak zwane Tablice prestacyjne, sporządzone jeszcze w r. 1846 z rozkazu Cesarza Mikołaja I. Gdy jednak od owego roku nastąpiło zmian wiele, więc pod uwagę wzięto i stan gospodarstw podczas uwłaszczenia. Za ziemię, zabraną sobie, otrzymywali właściciele majątków bonifikację w papierach procentowych, tak zwanych listach likwidacyjnych.

W położeniu ludności zaszła tedy zmiana olbrzymia, donosła i zbawienna w ostatecznych skutkach. Lecz narazie zmiana ta ziętko zawżyła na gospodarstwie społecznym.

Kraj, wycieńczony powstaniem, należało podnieść energiczną pracą. Ziemię, uprawianą dotychczas przez chłopów pańszczyźnianych, teraz trzeba było uprawiać przez parobków. Uszczuplone grunta domagały się natężonej roboty, suchych nawozów, dobrych maszyn i narzędzi rolniczych, żeby lepiej plonować.

Otóż przedewszystkiem sami właściciele ziemscy nie byli umysłowo i moralnie przygotowani do prowadzenia gospodarstwa parobczańskiego na miejsce pańszczyźnianego. Następnie włościanie, wolni od przymusu, niechętnie wynajmowali się do pracy „na pańskim” choćby za cenę stosunkowo wysoką. Dalej — brakło pieniędzy na powiększanie inwentarza, na dobre narzędzia i maszyny, wreszcie na budynki dla tego wszystkiego. Listy likwidacyjne trzeba było zbywać po cenie bardzo niskiej, tem niższej, że od razu w dużej masie na rynek się dostały.

Gospodarke w wielu bardzo majątkach prowadzono jeszcze trójpolewą, czyli dwie części gruntów uprawnych obsiewano, trzecią część pozostawiano odłogiem „dla wypoczynku”. Było to wielce marnotrawne i konieczność nakazywała przejść do gospodarstwa wielopolewego. Lecz duża liczba właścicieli majątków nie wiedziała, jak się wziąć do tego. Trzeba więc było sprządzać specjalistów za dobre wynagrodzenie. Oni dopiero, podług map i po rozpoznaniu jakości gleby, oznaczali, jak pola rozdzielić, jakie rośliny uprawiać na nich i w jakiej kolei.

Dalej na przeszkodzie stawały tak zwane szachownice, czyli wzajemnie przecinające się grunta dworskie i chłopskie. Utrudniały one dostęp, utrudniały dozór, uprawę, sprzęt i zwózkę. A niełatwo było przeprowadzić komasację, czyli taką z chłopami zamianę, żeby grunta dworskie znalazły się na jednym obszarze skupione. Chłopi łaknęli wielkich zysków przy takich zamianach, licząc, że komisarzy włościańskich mieć będą po swojej stronie.

Trudniejsza jeszcze sprawa była ze służebnościami, czyli serwitutami. Głównie chodziło właścicielom większym o to, żeby wyjść ze wspólnej używalności lasów i pastwisk, co znowuż trzeba było opłacać grubo.

Zapłata, zarówno przy komasacji, jak i przy zniesieniu serwitutów odbywała się przeważnie ziemią po nieskończeniu długich, nużących targach. I po dziś dzień, mimo upływu 50-ciu lat, czyli życia dwu pokoleń, jeszcze nie wszędzie obie te kwestye są uregulowane ostatecznie.

Pod wpływem takich czynników mnóstwo właścicieli dotychczasowych przeniosło się na bruk miejski.

Ostatecznie wszakże podniosło się rolnictwo w całym kraju.

Chata po większej części przestała patrzeć na dwór jak na wroga.

Przyszły czasy parcelacji majątków, czyli podziału ich na drobne części, które chcieli rozkupowali włościanie.

Te ziemie mają cenę wyższą i wartość przywilejową większą, gdyż mogą być sprzedawane każdemu nabywcy, podczas gdy nabywca gruntów tak zwanych ukazowych, czyli nadanych włościanom na skutek ukazu z dnia 18 lutego

(2 grudnia) 1864 roku może być tylko włościanin.

Skrzętni, zabiegliwi rolnicy z wolna przychodzą do znacznego mienia, bez względu na swoje pochodzenie, chłopskie czy inne.

Zjawiała się inna niedola, przyrost liczby rąk po wsiach, tak znaczny, że ich na miejscu niepodobna spożytkować korzystnie. Stąd wychodźstwo liczne do fabryk, do miast i zagranicę, bodaj aż do Ameryki.

I to jest bolączką dnia dzisiejszego.

S. R.

Odezwa w sprawie monografii miasta Łodzi.

(Artykuł nadesłany).

Oddział łódzki polskiego Towarzystwa krajoznawczego, zdając sobie sprawę z tego, że Łódź, jako środowisko przemysłu włóknistego w Królestwie Polskim, w rozwoju swoim ulegała odmiennym, niż większość naszych miast, czynnikom; że Łódź, miasto stosunkowo młode, posiada poza sobą ciekawą historię; że Łódź, jak wiele innych miast w Europie, przeszła okres gorączki kapitalistycznej; że duch czasu stał z Łodzi dawne jej piętno i usunął w cień wszystko to, co związane było z powstaniem i stopniowym rozwojem miasta; że Łódź, jako miasto, które odegrało i odgrywa wybitną rolę w naszym życiu społeczno-narodowym i przemysłowo-handlowym zasługuje na specjalną monografię, oceniając kulturalne znaczenie czynników, które w przeszłości tak czy inaczej wpłynęły na ukształtowanie charakteru Łodzi i sprzyjały stopniowemu oraz stosunkowo szybkiemu wzrostowi miasta, — zwrócił się w czerwcu roku ubiegłego za pośrednictwem naszej prasy do społeczeństwa z gorącą prośbą o poparcie swoich usiłowań i zamiarów oraz o składanie w lokalu Towarzystwa Krajoznawczego (Piotrkowska № 91) wszelkich materiałów, mogących mieć jakikolwiek związek z przeszłością i teraźniejszością Łodzi

Odezwa powyższej treści, pomimo wydrukowania jej w pismach miejscowych i warszawskich, słabym echem odbiła się w sferach naszej inteligencji i nie wywołała spodziewanego zainteresowania się tak poważną sprawą, za jaką poczytać należy wydanie monografii w Łodzi, mogącej mieć w przyszłości doniosłe znaczenie dla historii kultury naszych miast.

Niezrażony pierwszym niepowodzeniem, oddział łódzki polskiego Towarzystwa krajoznawczego nie przestawał gromadzić potrzebnych materiałów i odbywać narad w połączonych sekcjach T-wa, statystycznej i muzealnej, wraz z zaproszonymi osobami, które szczerze zainteresowały się tą sprawą.

Jako rezultat naszych prac możemy dzisiaj zakomunikować ogółowi szkic przyszłej monografii naszego miasta, która obejmować będzie następujące działy:

1) Zarys historyczno-ekonomiczny, 2) dział geograficzno-geologiczny, 3) dział etnograficzny i statystykę ludności, 4) dział oświaty, 5) teatr, instytucje artystyczne, kulturalne, zawodowe, sportowe, 6) dziennikarstwo i prasę, 7) skład higieniczno-sanitarny, 8) dział filantropijny, 9) świątynie różnych wyznań, cmentarze, parafie, 10) komunikację miejską i podmiejską, 11) stan gospodarki miejskiej i statystykę posiadłości miejskiej, 12) dział przemysłowo-handlowy: a) dział specjalnie ekonomiczny i b) dział techniczny: tkactwo, przędzalnictwo, drukarstwo, farbiarstwo, przemysł żelazny i t. d., 13) cechy, rzemiosła i rękodzielnictwo, 14) instytucje współdzielcze: kredytowe, spożywcze i wytwórcze, 15) instytucje bankowe, wszelkich typów.

Monografia będzie obejmowała Łódź dawną i obecną.

Współdział czy to w pracy twórczej, czy też w gromadzeniu potrzebnego materiału przyrzekły dotąd następujące osoby: Józef Adamowicz (sprawy ekonomiczne i handlowe), Józef Barczowski (stan posiadłości miejskiej), Jan Czeraszewicz (szkoły średnie), Marya Findeisenowa (instytucje filantropijne), Konrad Fiedler (teatr i sztuka, instytucje zawodowe i sportowe) Stefan Gorski — redaktor „Dnia” (dziennikarstwo i prasa), Wiesław Gerlicz (komunikacja), Franciszek Hirsberg (zarys geologiczny wyżyny łódzkiej), Stanisław Kączkowski (kooperatywa), Kajetan Kędzierski (szkoły elementarne), E. Krasuski i Tymowski (farbiarstwo i drukarstwo), Leon Koźmiński (dział techniczny), Tadeusz Kamiński, Franciszek Lenartowicz (cechy), Stefan Pogorzelski (instytucje kulturalne i oświatowe), Zenon Pietkiewicz (dział ekonomiczny i gospodarka miejska), J. Pogońowski (etnografia i statystyka ludności), Rabczyński (tkactwo), dr. Stanisław Skalski, dr. Seweryn Sterling i dr. Trenker Henryk (higiena i sprawy sanitarne), dyr. Czesław Swierczewski (gazownia i inne sprawy z dziedziny przemysłu i techniki), ks. Adam Wyrebowski (świątynie katolickie), dyr. Witkowski (komunikacja), Konstancy Wyszacki.

Nie zamykając oczu na trudności piętrzące się na drodze, prowadzącej do celu, — wykonania zamierzonej pracy, — jak również hołdując zasadzie „viribus unitis”, bo tylko społem może być przeprowadzona i wykonana podjęta praca, zwracam się w imieniu Sekcji poświęconej sprawom monografii miasta Łodzi a działającej pod egidą polsk. Tow. Krajozn. (oddziału w Łodzi) z gorącą prośbą do Prasy miejscowej i zamiejscowej o rozpowszechnianie i popieranie naszych zamierzeń, do instytucji społecznych i rządowych, do firm przemysłowo-handlowych i instytucji finansowych, do oddziałów prowincjonalnych P. T. Kr.

i osób prywatnych o udzielanie wskazanym wyżej współpracownikom naszym poparcia, rady, wskazówek oraz czynnej pomocy w gromadzeniu potrzebnego materiału czy to przez udostępnienie im źródeł, czy też przez dostarczenie materiału w postaci: roczników, sprawozdań, statystyk, rozporządzeń i przepisów władzy, broszur, pism, uchwał różnych towarzystw i cechów, nadań, przywilejów i innych dokumentów, rysunków, planów, zdjęć fotograficznych, korespondencji prywatnej i urzędowej we wszystkich językach i t. p.

Osoby, które pojmują doniosłość tego rodzaju pracy kulturalnej dla naszego społeczeństwa oraz życzą sobie przyjąć czynny udział w posiedzeniach i pracach Sekcji nad poszczególnymi działami, szczególnie wakuującymi, jak również osoby, które zauważą luki w nakreślonym szkicu monografii, lub mogą udzielić cennych wskazówek i rad w przeprowadzeniu powziętego zamierzenia, — uprzejmie proszę zwracać się osobiście lub listownie do niżej podpisanego.

Inne pisma proszę o przedrukowanie niniejszej odezwy.

Jan Czeraszewicz
przewodniczący w Sekcji
„monografii m. Łodzi”.

Z ŁASKU.

(Korespondencya „Rozwoju”.)

Gdy w miastach i miasteczkach naszego kraju ruch w kierunku unarodowienia naszego przemysłu i handlu coraz to szersze rozciąga kręgi, Łask pod tym względem drzemie po staremu. To też wszystkie u nas ważniejsze posterunki przemysłowo-handlowe są w rękach żydów. Żydzi nas odziewają, żydzi nas karmią, bez żyda jednego kroku zrobić nie możemy.

Nawet rzeźnię miejską opanowali żydzi i gospodarzą w niej po swojemu. Jakże zaś to gospodarstwo — wymownie ilustruje fakt oddania w dzierżawę rzeźni miejskiej.

W listopadzie roku zeszłego w biurze magistratu miasta Łasku odbywała się licytacja na dzierżawę rzeźni miejskiej, przy której jak zwykle utrzymali się żydzi, pomimo że do konkurencji z nimi stanęli chrześcijanie. Żydzi szli zwartą falangą, chrześcijanie w rozsypkę. Żydzi podbijali ceny i utrzymali się przy dzierżawie za rubli 1520 rocznie.

Licytacyi tej atoli rząd gubernialny piotrkowski nie zatwierdził na zasadzie, że licytacje takie powinny się odbywać w biurze powiatu a nie w magistracie.

Ogłoszono więc ponowną licytację w dniu 27 stycznia r. b., do której stanęli ci sami żydzi wraz z dość znaczną liczbą przybyłych z różnych stron gubernii.

KRONIKA TYGODNIOWA.

Samorząd spalił fajkę. — Po co się polakom zachciało aż języka polskiego. — Język polski w szkołach. Jak wygląda obecna pedagogia. — Skandal w Mysłowicach. — Dwaj sprzymierzeńcy.

Samorząd poszedł palić fajkę... czyli spalił na panewce, rozchodziło się bowiem o język polski, który łaskawie Duma nam przyznała, a wyżej nad nią wyniesiona Rada skasowała...

To, co się zrobiło z samorządem, zrobiło się i ze szkołami. Obiecano nam targiem krakowskim, a raczej petersburskim, że połowa przedmiotów będzie wykładanych po polsku, połowa po rosyjsku. Potem wyjaśniono cyrkularzami, że łaska ta nie dotyczy szkół rządowych ani szkół z prawami, a w następstwie znów taką ilość przedmiotów zarezerwowano dla państwowego języka, że te, co zostały, stanowią nie wielkie zdziebełko:

Nie dziwcie się, że to piszę, ale muszę zaznaczyć, że ci moi rodacy, wyraźniej mówiąc polacy, są ludźmi wprost nienasyconymi.

Pokaż mu palec, a on chwytą za całą garść.

Czy nie dość na początek tej homeopatycznej dozy dla języka — który był zupełnie z obiegu wycofany, jak wytarte trzy grosze. Zirytowany do ostatniego na tych moich rodaków, nie chcących uznać hojnych łask braci słowian

z nad Newy, począłem powoli wtajemniczać się w te sprawy i badać, jak wygląda i jak postępuje w rosyjskim języku ta nauka.

Chcąc więc moją pogawędkę oprzeć na faktach, zacząłem zbierać na różne zapytania odpowiedzi uczniów w szkołach prywatnych nie tylko w tych oddziałach, gdzie się rozpoczyna nauka języka rosyjskiego, ale i w starszych klasach.

Chłopczykowi dziesięcioletniemu zadano wierszyk rosyjski do nauki, który w oryginale brzmi:

„Małczyk w szlapię konczył dielo,
Knigi w stolik polozył.
Prygnuł w sad i kriknuł smielo,
Nuka, kto mienia manił?”

Bardzo zgrabny rosyjski wierszyk w ten sposób wyksztusił chłopczyzna:

„Małczyk konczył dzieło w szlapię,
Knigi w stolik położył,
Bryknuł w sad i przyknuł smielo,
Nuka, kto mienia manił?”

Możnaby to złożyć na karb nierozwinięcia dziecka, ale zdaje się że tych wyszukanych dróg nie trzeba tu szukać, a tem więcej stosować, gdy prościej rozwiązać można to zadanie w ten sposób, że chłopczyk nie rozumiał słów, które mu kazano pamięciowo sobie przyswoić.

We wszystkich, które poniżej przytoczę przykładach uwidocznili się jeszcze lepiej ta trudność zrozumienia zbliżonego języka, a przytem owa chaotyczność, wylegająca się w głowie z po-

wodu wczesnego nauczania a raczej władowania w nią nowej zupełnie mowy.

W jednej z klas starszych objaśniano o deszczu i opadach atmosferycznych, a kiedy po wykładzie nauczyciel zapytał ucznia, jak się ta sprawa przedstawia w Cesarstwie, odpowiedział w urzędowym języku:

— „W Rosji mnogo administracyjnych osadków”.

A więc wypadło, że zamiast dowiedzieć się, ile jest atmosferycznych opadów, nauczyciel usłyszał, że w Rosji jest dużo „osadków administracyjnych”.

Jest to rezultat systemu, który aprobują i i podtrzymują w Cesarstwie nacyonalisci, jako jedyny, mający zapewnić mocną podstawę państwa. Młodzież może się nauczyć rosyjskiego i nauczy się niezawodnie, ale czyż nie będzie na to dość czasu w wyższych klasach, kiedy już rozwój umysłowy znacznie porobi postępy. Poczóż utrudniać ten rozwój gwałtownym stosowaniem języka wśród najmłodszych uczniów i uczennic. Poczóż utrudniać wykłady nauczycielom i nauczycielkom?

— „Czto takoye stalakytowaja pierzczera?” pyta nauczyciel dziewczynki drugoklasistki. (Co to takiego jaskinia stalaktytowa).

— To ta która ma sto łokci — brzmi odpowiedź.

Albo znów na pytanie: czem się żywi północny łoś, dziecko odpowiada:

— „Stawernyj oleń pitajetsia ryboj”.

Założyciele Towarzystwa Akcyjnego „SOSNOWICKA ELEKTRYCZNA STACJA”

niniejszem zawiadamiają, że ustawa w mowie będącego Towarzystwa została NAJWYŻEJ zatwierdzona w dniu 25 grudnia st. st. 1913 r., 7 stycznia n. st. 1914 r.

Ukonstytuowanie Towarzystwa mieć będzie miejsce w Łodzi w dniu 5 marca 1914 r. o godzinie 11-ej rano w lokalu **Giełdy Piotrkowska 96.**

Jednocześnie uprasza się udziałowców o askatecznienie wpłat dalszych 20% zadeklarowanych udziałów w Banku Kapielowym Łódzkim w Łodzi do dnia 2-go marca r. b. i zdeponowanie kwitów tymczasowych za odpowiednim pokwitowaniem bankowym.

875

I tym razem Żydzi nie dopuszczali do licytacji chrześcijan, których zresztą nie było tak wiele, używali ku temu rozmaitych sposobów, nie wyłączając pogroźek; że zaś licytanci chrześcijanie byli to ludzie nie łakomi, więc udało się Żydom wydzierżawić rzeźnię miejską w Łasku za rubli 1030, czyli za cenę o 490 rubli niższą niżeli na licytacji zwalanej.

Kasa miejska straciła zatem około 500 rb. dochodu rocznie z rzeźni, na której dzierżawę śmiało dać można rubli 2000 rocznie, gdyby do licytacji stanęli na przykład rzeźnicy łódzcy, dobrze obznajmieni z przedmiotem.

Nie wiedzieli oni o licytacji ogłaszanej li tylko w „Gubernskich Wiadomościach” mało spopularyzowanych. Co innego, gdyby ogłoszenia takie pojawiały się w gazetach czytanych przez szeroki ogół.

W takim razie niezawodnie przeciwstawiliby się Żydom poważniejsi konkurenci chrześcijanie, którzy tak łatwo odstraszyć się nie daliby od licytacji.

To też dobrze było, by pisma polskie, wychodzące w gubernii, w dobrze zrozumianym interesie społeczeństwa, któremu służą, umieszczały wiadomości o licytacjach na różne przedsiębiorstwa w gubernii, tak jak to czynią żargonówki.

Pomogłoby to wiele do wyparcia Żydów z posterunków, które obecnie uważają oni za wyłączną swoją własność, i dało pracę chlebobójną swoim.

Dziś szosy, bruki, mosty po wsiach, miastach i miasteczkach, po szosach i drogach publicznych budują sami prawie Żydzi.

Jak budują, dowodem opiekany stan nowych dróg komunikacyjnych i traktów nawet w dużych miastach.

Żydzi są jedynymi dostawcami produktów spożywczych, odzieży, obuwi i t. p. dla wszystkich prawie władz i instytucji publicznych z krzywdą wytwórców, wyzyskiwanych przez nich na każdym kroku.

A. M.

Statystyka maryawicka.

Niedawno pisaliśmy o wykazie ludności stałej maryawitów, nadesłanym do magistratu łódzkiego. Według wykazu tego w r. 1913 wśród tej ludności maryawickiej było 6 ślubów, 8 urodzonych i 11 zgonów. Obecnie łódzka parafia maryawicka nadesłała do magistratu wykaz o ruchu ludności niestałej wyznania maryawickiego w 1913 r. Obejmuje on ciekawe cyfry, a mianowicie: ludności stałej 5363 dusz, w tej liczbie 2585 mężczyzn i 2778 kobiet (w roku 1912 było 5421, w tem 2619 mężczyzn i 2802 kobiety); ludności niestałej 26,794 dusz, w tej liczbie 12,915 mężczyzn i 13,879 kobiet, (w roku 1912 było 26,320, w tem 12,765 męz. 13,555 kobiet). Ogółem wykazano maryawitów w Łodzi 32,157 dusz (w roku 1912 — 31741).

Wykaz ruchu ludności niestałej obejmuje: urodzeń zaledwie 97, w tem prawych 50 płci męskiej, 44 płci żeńskiej i nieprawych 2 płci męskiej i 1 płci żeńskiej; ślubów 33; zgonów 85, w tem 38 mężczyzn i 47 kobiet.

Przyglądając się tym cyfrom, przychodzimy do wniosku, że albo liczba urodzin i zgonów jest czemś fikcyjnym, albo statystyka maryawicka przeholowana została o jakieś tylko 30,000.

Może zajść i ta okoliczność, że wymienieni wyżej maryawici oddawna chrzczą się i grzebią według innych obrządków.

Pragnęlibyśmy te rzeczy mieć wyjaśnione, trudno jednakże zajrzeć do ksiąg maryawickich, posiłkujemy się tylko wykazami złożonymi municipalności miejskiej. (e)

KALENDARZYK TERMINOWY.

IMIONA SŁOWIAŃSKIE. Dziś Chwałiboga. Jutro Radosława. W poniedziałek Sławomira.

TEATR POLSKI. (ul. Cegielińska Nr 63). Dziś „Przebudzenie się wiosny” Wedekinda. Początek o godzinie 8-ej m. 15 wieczorem.

— Jutro po południu „Paryasy” Zapolskiej. Początek o godzinie 3-ej. — Wieczorem „Przebudzenie się wiosny”. Początek o godzinie 8-ej m. 15.

TEATR POPULARNY (Konstantynowska nr. 16). Dziś „Wesoły małżonek”. Początek o godzinie 8-ej min. 15 wieczorem.

TEATR LUDOWY (Przejazd 34). Jutro „Madej z bój”, baśń dramatyczna. Początek o godzinie 6-ej wieczorem.

TEATR MINIATURE z Warszawy (Cegielińska 34, dawniej „Urania”). Codziennie dwa przedstawienia: o godz. 8 i 10; w niedziele i święta cztery przedstawienia: o godz. 4, 6, 8 i 10 wiecz.

WIELKI KONCERT-KABARET z udziałem Fertnera. Jutro w sali koncertowej (Dzielna 18). Początek o godzinie pół do 9-ej wieczorem.

ZEBRANIA. Jutro: Ogólne roczne zebr. członków Tow. krzewienia oświaty (Mikołajewska 11) o godzinie 4 po poł. — Ogólne zebr. członk. Stow. sług katolickich o godz. 5 po poł. (Piotrkowska 17). — Ogólne zebr. członk. Stow. majstrów fabr. gub. piotrkowskiej o godz. 5-ej po poł. (Nowy Rynek 6). — Ogólne roczne zebr. członk. Stow. odlewn. w lokalu Resursy rzem. (Widzewska 117) o godz. 10-ej rano. — Ogólne zebr. członk. Związku murarzy „Łączność” o godz. 2 po poł. (w sali jadalnej I. K. Poznańskiego). — Ogólne roczne zebr. delegatów wszystkich oddziałów Związku metalowców o godz. 2 po poł. (Nawrot 20).

MUZEUM NAUKI i SZTUKI (Piotrkowska nr. 91) otwarte codziennie od godz. 4 pp. do 10 wieczorem; a w niedziele i święta od godziny 12 w południe do 10 wieczorem.

Już się dziecko nie rozumie zupełnie co to jest „oleń”.

To znów zabawna sytuacja wyśniła się przy pytaniach z nauk przyrodniczych:

Na *Siewiernom okeanie woditsia puszystyj zwierz kerokodil* (Na oceanie północnym żyje zwierze mocnym futrem osłonięty — krokodyl).

Za to w Nilu jest *bolosze usiowo nasiedlenia* (najwięcej ludności) dzięki jego wylewom.

— *Lejbus, szto to szczupak?* (Co to szczupak?) — pyta nauczyciel ucznia klasy drugiej.

— *Szczupak to zwierz.* (Szczupak to zwierze).

— *A widziałeś kiedy szczupaka?* — pyta się profesor ucznia po rosyjsku.

— *Widziałem.*

— *A ile ma nóg?*

— *Cztery* — brzmi odpowiedź.

Dopiero kiedy mu przełożony wytłumaczył, że *szczupak* to szczupak Lejbus uśmiechnął się i zawołał radośnie: *znam... znam... faszzerowany albo po żydowsku. Jada się w szabas.*

Jak w korekcie trafiają się nad wyraz komiczne omyłki, bo towarzysz sztuki drukarskiej składając na oślep literki, nie wie którą do wiersza pakuje i złoży zamiast łyżki — łydki, zamiast kuper — kuper i t. p., to jeszcze komiczniejsze *gwi pro quo* zdarza się przy odpowiedziach małców, kiedy pytania nie rozumieją.

Nie jest to więc szowinizm narodowy, że ludzie myślący i wglądający w tę pracę dziecka, dopominają się o naukę w języku macierzyńskim, bo ta nauka przychodzi łatwiej, a więc i umysł rozwija się i potężnieje wcześniej i dokładniej.

To, co tu podałem, jest tylko jedna z setna ich odpowiedzi, które zebrałem; pomijam zu-

pełnie takie utarte kawały, które chętnie powtarzają nauczyciele przy egzaminie, prawie corocznie dyktując uczniom zdania, które oni zapisują tak, jak słyszą.

Naprzykład:

Polacy pieli żurawom (znaczy: „Polacy śpiją żurawiem”).

Powinno zaś być:

Pola kipieli żurawom (Pola zakipiwały od żuraw).

Albo:

Mużyk wioz w gorod woduch (Chłop wioził do miasta powietrze).

Kiedy powinno być: że „chłop wioził wóz dug”... („duga” — rodzaj uprząży hołobla).

Takich znanych, często powtarzających się kawałów, do moich uwag nie zliczę, nie chodzi bowiem w tym artykule o sztuczne zestawienie śmieszności, ale o wykazanie, że trzeba sprawę języka macierzystego traktować nieco ściślej, niż dotąd to robiono.

Zdaje się, że wszędzie na świecie zaczyna rozpanoszać się system pruski.

Prusacy w ten sposób postępują z każdym, kto nie chce iść z nimi, kto nie chce oddać hołdu ich kulturze.

Zdaje się jednakże, że ta kultura nie zawsze stoi na odpowiednim stopniu.

Przysłowiowa twarda piastka pruska — traci swoją dawną czystość.

I tam, jak widzimy z procesu w Mysłowicach, niepięknie się dzieło.

Händlerz żywym towarem grasował pod okiem pruskich policjantów, a z urzędnikami magistratu żył sobie jak dobry przyjaciel, może na-

wet jak krewiny. To mu ułatwiało handel. Przemyczał dziewczęta bez skrupułu sprzedawał w jarmoz nierządu nawet swoje współwyznawczynie.

Nie tylko je sprzedawał, ale wykształcił ten proceder do niebywałej doskonałości. Posiadał on tysiące agentów, również Żydów, a gdy na dziewczynę nie działała namowa — to brano ją na zaręczyny, lub nawet ślub po to jedynie, aby taką żonę jaknajrychlej dostawić, raczej sprzedać do lupanaru.

Nie jeden taki agent żenił się kilka, a nawet kilkanaście razy do roku.

Całą tą szajką naganiaczy kierował „król granicy”, jak go powszechnie nazywano. Prusacy tolerowali jego łajdactwa dlatego, że pruskie kompanie przewozowe, pruska flota handlowa otrzymywały towar dobrze opłacony do przewozu.

Dwóch duchem zbratanych dostawców mięsa ludzkiego dla pruskich towarzystw transportowych: „król granicy” z Mysłowic i poseł ludowiec z Galicji...

Przepiękny wykwiut ostatniego słowa kultury! Pierwszy zaprzedał siostry swoich sióstr i braci swoich braci, drugi tych — co mu zaufali; marnował, niszczył i tępił chłopca polskiego, którego miał być rzecznikiem.

Mate, ale piękne towarzystwo!

Jeden już siedzi w kajdanach; drugi bezczelnie postępuje.

Tam jeszcze elastyczniejsza opinia.

Szkoda, że w parlamencie austriackim nie mamy ani jednego Koriantego!

X. X.

TEATR „MIRAGE”

W SALONACH GRAND-HOTELU
otwarcie w środę dnia 4 marca.

P. P. Prenumeratorów prosimy przy płaceniu prenumeraty żądać obowiązkowo kwitów, gdyż powoływanie się na zapłacenienie bez kwitu uwzględniane nie będzie.
Administracja „Rozwoju”.

KRONIKA.

(—) Nauczyciele obcy poddani. Ministeryum oświaty zażądało terminowo od kantoru okręgu warszawskiego szczegółowych danych o latach, pochodzenia, wykształceniu wszystkich obcych poddanych, zajmujących posady nauczycieli i urzędników, zarówno w biurach podległych zarządowi okręgu, jak i w niższych, średnich i wyższych zakładach naukowych.

(a) Z komisji poborowej. W dniu dzisiejszym wyznaczono ostatnie posiedzenie komisji poborowej miejskiej w magistracie łódzkim.

Każdy z wezwanych popisowych, o ile nie stawi się dzisiaj, zostanie pociągnięty do odpowiedzialności sądowej, a po odciernieniu kary z wyroku sądowego, będzie zmuszony stanąć do losowania przed komisją w październiku r. b.

(a) Z poczty i telegrafu. Sprawozdanie łódzkiego kantoru poczty i telegrafu za rok 1913 wykazuje, że dochody ze wszystkich operacji pocztowych w centrali i 4-ch filiach wyniosły rubli: 932,500; z telegrafu zaś rb. 273,800.

Listów poleconych wysłano z Łodzi do różnych miejscowości w kraju, Cesarstwie i zagranicę 3,377,120; otrzymano zaś 1,413,143.

Przekazów pieniężnych wysłano 207,428 sztuk; otrzymano zaś 389,632, na ogólną sumę przeszło 7 milionów rubli.

Listów pieniężnych wysłano z Łodzi 130,312; otrzymano 80,210 sztuk.

Przesyłek pocztowych z różnymi przedmiotami wysłano 325,483, otrzymano 271,111. Listów zwyczajnych otrzymano 18,343,239.

Depesz wysłano w różne strony 282,314; otrzymano zaś 349,741. Liczba depesz, które przeszły tylko przez Łódź, przeznaczonych dalej—wyniosła 472,809.

Personel biur centrali i wszystkich filij składał się z 468 osób (urzędników, listonoszów, woźnych itd.).

Utrzymanie personelu, oraz wszystkich wydziałów biur i taboru pocztowego kosztowało w roku sprawozdawczym rb. 221,050.

(e) Dom dla straży miejskiej. Architekt pan August Furuhejm i majster mularski p. Wieluński wystąpili z propozycją budowy domu dla straży ogniowej miejskiej, na wydzielonym przez zarząd miejski placu, własnym kosztem z warunkiem, że miasto płacić będzie przez 12 lat po 12,000 rb. rocznie, poczem gmach przejdzie na własność miasta.

Dom ma mieścić w sobie remizę i mieszkania dla strażaków i posiadać będzie wieże obserwacyjną.

Urządzenie wewnętrzne wzorowane ma być na pomieszczeniach straży ogniowej w Nowym Jorku i posiadać będzie oprócz schodów drążki, po których dla szybkości podczas alarmu spuszczać się będą strażacy do remizy ze swych koszar, mieszczących się na piętrze.

(e) Weksle bałuckie. Wobec nowego rozporządzenia prezesa piotrkowskiego sądu okręgowego, według którego weksle wystawione przez mieszkańców Bałut winny być oddawane do protestu rejentom bałuckim, bank państwa odmawia przyjmowania takich weksli do dyskonta. Z tego powodu mieszkańcy Bałut niezawodnie będą mieli utrudniony kredyt u tych dyskonterów, którzy korzystają z kredytu w banku państwa.

(e) Upadłość. Wczoraj komisarz sądowy p.

Czubarowski otrzymał dla wykonania wyrok sądu okręgowego piotrkowskiego, ogłaszający upadłość kupca towarów manufakturalnych przy ul. Cegielnianej № 19, Jankla Torczyńskiego i polecający osadzenie go w więzieniu dla dłużników. Po udaniu się na miejsce komisarz sądowy zastał jednak lokal pusty, Turczyński bowiem zdołał wszystko zabrać i wyjechać.

Kuratorem upadłości mianowany został obrońca przysięgły p. Dymkowski, sędzią komisarzem zaś członek sądu okręgowego pan Troicki.

(e) O świadectwa ubóstwa maryawitów. Niegdyś do magistratu łódzkiego wpłynęło 16 próśb maryawitów o wydanie im świadectw ubóstwa dla przedstawienia do sądu okręgowego w celu zwolnienia ich od opłaty sądowej z akcji cywilnych, jakie wnieśli o zwrot złożonych przez nich oszczędności.

(e) Budowa domu na cmentarzu. Zarząd parafii Wniebowzięcia N. M. P. na Starem Mieście przesłał magistratowi do zatwierdzenia plany i kosztorysy robót na budowę na cmentarzu w Dołach domów przepogrzebowego i ekshumacyjnego oraz kplicy cmentarnej.

Koszt tych budowli wyniesie z górą 30 tysięcy rubli.

(e) Przyjęcie domu Resursy. Wczoraj po południu komisja sanitarno-budowlana dokonała oględzin nowozbudowanego gmachu Resursy rzemieślniczej przy ul. Widzewskiej № 173, w którym mieści się sala teatralna. Objaśnień udzielał: wykonawca budowy inżynier August Furuhejm, wiceprezes Resursy p. Bawarski, sekretarz p. Piotrowski i gospodarz Wieluński.

Komisja uznała, że gmach zbudowany jest według wszelkich wymagań sanitarno-budowlanych i przyjęła go, pozwalając oddać go do użytku publicznego.

(a) O zaległości szpitalne. Instytucje rządowe, jak gminy zarządy miasteczek i osad, które wysyłają swoich niezamożnych mieszkańców na kurację do szpitala fabrycznego Czerwonego Krzyża w Łodzi, od szeregu lat zalegają w opłacie za leczenie, a zaległości te wynoszą kilkadziesiąt tysięcy rubli.

Zaległości te stanowią poważną różnicę w budżecie, zagrażając dalszemu istnieniu szpitala.

Wobec tego komitet szpitala postanowił zwrócić się do gubernatora piotrkowskiego z prośbą o interwencję, przedstawivszy mu położenie rzeczy, nadmienając, że w razie nieuregulowania poważnych zaległości, wpływających z lekceważenia ze strony rządowych instytucji szpital Czerwonego Krzyża zostanie z koniecznością zamknięty.

(x) Otwarcie wystawy plakatów. Po nadejściu pozwolenia władz wyższych pierwsza zmiana wystawy afiszów artystycznych i plakatów otwarta zostanie jutro w niedzielę [dnia 1 marca o godzinie 12 w południe w lokalu muzeum nauki i sztuki przy ul. Piotrkowskiej nr. 91.

Wystawa zawiera eksponaty francuskie, szwajcarskie, niemieckie i część polskich, mianowicie łódzkie.

Obszerniej polskie plakaty uwzględnione będą przy następnej zmianie w połowie marca.

(x) 50-lecie. Pan Jakób Herz, dyrektor zakładów Akcyjnych I. K. Poznańskiego obchodzić będzie w tym roku pięćdziesięciolecie swojej pracy w tej firmie.
Piękny jubileusz.

(x) Konferencja. Przypominamy, że pierwsza konferencja red. „Rydwanu”, Cezarego Jelenty „O Fryderyku Nietzsche”, odbędzie się w poniedziałek o godz. 8^{1/2}, wieczorem w sali Stowarzyszenia techników, przy ul. Spacerowej № 21.

(x) Czytanki dla dzieci. Jutro 1 marca r. b. o godz. 2^{1/2}, po poł. odbędą się staraniem Tow. „Wiedzy” następujące czytanki dla dzieci:

W sali Geyera przy ul. Piotrkowskiej nr. 289 „Na jagody”;

w sali Poznańskiego przy ul. Ogrodowej nr. 18 „W obronie życia” wreszcie w sali szkoły kolejowej przy ul. Przejazd nr. 39 „Mały australijczyk”.

Czytanki będą ilustrowane obrazami nikańcymi.

Wejście na czytankę po 2 kop.

(x) Wykłady popularne. Stow. zawodowe przemysłowców budowlanych w Król. Polskiem mieszczące się w Warszawie przy ul. Boduena, urządza w marcu r. b. szereg (9) popularnych wykładów ilustrowanych stu kilkudziesięciu przezroczami na temat budownictwa żelazobetonowego dla p. p. budowniczych, biur budowlanych, majstrów i podmajstrzych murarskich i ciesielskich i t. p. Jest to pierwsza próba wprowadzenia u nas tej formy krótkich kursów, jako najszybszego zawiadomienia kół zainteresowanych o postępach w zakresie ich wiedzy zawodowej.

Forma ta wydała za granicą doskonałe wyniki — pozwala bowiem bez zbytej straty czasu na dłuższe kursy uczestniczyć i starym osobom; a nawet przyjeźdnym z prowincji.

Wszelkich informacji udziela Redakcja Wiadomości Budowlanych (Wiejska 15, tel. 93-71).

(h) Ze strażackiej kasy chorych. Od czasu założenia kasy chorych przy straży ogniowej ochotniczej zebrano do tej pory 25,000 rb., które umieszczono w Towarzystwie przemysłowców łódzkich. Z procentów od sumy tej wypłacono strażakom w 1911 roku 1533 rb. 25 kop. w 1912 roku 1903 rb. 75 kop. i w 1913 r. 1669 rb. 50 kop. Ogółem przez lat 3 wydano strażakom 5106 rb. 50 kop.

(a) Zebranie pełnomocników kas chorych. W tych dniach w sali fabryki Karola Bennicha, pod przewodnictwem inspektora fabrycznego gubernii piotrkowskiej, p. Sterna, odbyło się zebranie pełnomocników wszystkich kas chorych, na którym dokonano wyboru członków do głównej komisji gubernialnej w Piotrkowie do spraw ubezpieczenia robotników.

Wybrani zostali p. p.: M. Marczewski, E. Tyszkiewicz, J. Malanowski oraz jako zastępcy p. p.: J. Wolczyński, J. Keller, W. Zejdel, J. Ast, J. Gajda i S. Sokołowski.

W zebraniu uczestniczyły 63 osoby.

(a) Z Stow. społ. „Oszczędność”. W tych dniach odbyło się zebranie ogólne stow. społecznego „Oszczędność”, na którym odczytano sprawozdanie za rok 1913.

Wykazuje ono, że obroty wynosiły 14,000 rubli. Wydatki handlowe wynosiły rb. 1,002 kop. 44; spłacono długu rb. 239. Zysk osiągnięto rb. 144 kop. 92; z czego wydzielono na kapitał zapasowy rb. 14 k. 49; na dywidendę 6 proc. t. j., rb. 11 kop. 91; na wynagrodzenie 3-ch członków za dyżury w sklepie rb. 38 kop. 50; pozostała kwota rb. 80 kop. 2 postanowiono przelać na rachunek zysków i strat w r. b.

Do zarządu wybrani zostali p. p.: J. Krysiak prezes, J. Kowalski kasyer, J. Kuberski sekretarz, J. Frajtag zastępca prezesa, A. Sztandar zastępca sekretarza, M. Pesig i J. Sroka członkowie.

Do komisji rewizyjnej weszli p. p. W. Piotrowski, J. Włodarczyk i J. Wojcicki.

(x) Z „Lutni”. Na rozpoczęcie sezonu poistnego „Lutnia” urządza w sobotę 7 marca r. b. w lokalu własnym tradycyjnego „śledzia”.

Zebrani goście zasiądą do wspólnej kolacji, aby przy rybie i miłej pogawędce parę godzin przyjemnie spędzić.

Do urozmaicenia zebrania przyczyni się starannie ułożony program artystyczny, wykonany przez najlepsze siły towarzystwa, w przerwach zaś przygrywać będzie tercet muzyczny.

(x) Zmiana lokalu. Lokal Stowarzyszenia zwolenników godziwych rozrywek przeniesiony został obecnie do nowego lokalu przy ul. Piotrkowskiej № 247.

Kancelarya T-wa czynna jest od g. 8 do 10 wiecz codziennie.

(a) **Nowy sklep spożywczy.** Gubernator piotrkowski zezwolił Koła pracowników drogi żelaznej Fabr.-Łódzkiej na urządzenie nowego sklepu spożywczego na zasadach udziałowych.

(a) **Z inspekcji do spraw drobnego kredytu.** Świeżomianowany drugi inspektor do spraw drobnego kredytu, p. G. Płatonow objął już urządowanie.

Działalność p. Płatonowa rozciąga się na kasy pożyczkowo-oszczędnościowe m. Łodzi oraz okręgu piotrkowskiego, z wyjątkiem miasta Piotrkowa.

(a) **Fundusz inwalidów.** Kasa inwalidów dla robotników Tow. Akc. I. K. Poznańskiego niezdolnych do pracy, łącznie z ofiarowaną ostatnio sumą rb. 100,000 z okazji zgonu Leonii Poznańskiej, rozporządza obecnie funduszem 300,000 rb.

(e) **Pokaz cięcia drzew.** Projektowany pokaz cięcia drzew w Julianowie, z przyczyn niezależnych od Związku ogrodników łódzkich, nie odbędzie się.

O nowym miejscu i terminie urządzenia pokazów, Związek poda nowe ogłoszenia.

(—) **Polowania w marcu.** Od 1 marca przepisy obowiązujące w Królestwie Polskiem, wzbraniają polowania na zajęce, głuszce, cietrzewie, jarzabki, kuropatwy i dropie; natomiast wolno polować przez marzec na dziki, łosie byki, sarnyrogacze, koguty, głuszce, cietrzewie i jarzabki oraz na wszelkie ptactwo przelotne.

(x) **Z parku helenowskiego.** Roboty około przywrócenia porządków w parku helenowskim już się rozpoczęły i ogród ten, jeden z najpiękniejszych w mieście naszym, z nastaniem pogodnych wiosennych dni znowu otwarty zostanie dla publiczności.

Prócz wielu innych udogodnień dla publiczności, które stara się wprowadzić nowy zarządzający parkiem, projektuje się założenie poza istniejącymi już placami tenisowymi, jeszcze 2 placów.

W czasie sezonu letniego — jak się dowiadujemy — przygrywać będzie orkiestra warszawskiej straży ogniowej pod batutą dyrygenta swego p. Sielskiego, która grając na ostatniej wystawie rzemieślniczo-przemysłowej w Łodzi, zyskała sobie za artystyczną grę swoją ogólne uznanie wśród naszej publiczności.

(a) **O ucieczkę z Syberyi.** Drugi wydział karny sądu okręgowego piotrkowskiego rozpatrywał onegdaj sprawę 37-letniego Karola Hazelmajera, oskarżonego o ucieczkę z ciężkich robót. H. ukrywał się w domu przy ulicy Dzielnej nr. 28, skazany zaś był z wyroku izby sądowej warszawskiej w 1908 r. za usiłowanie zabójstwa Marcina Bartosiaka.

Sąd skazał H. na 3 lata ciężkich robót.

(a) **Zamknięcie Stowarzyszenia.** Komisya gubernialna do spraw stowarzyszeń i związków zamknęła Stowarzyszenie wzajemnej pomocy rodziny Surzyckich, z powodu zawieszenia działalności tego Stowarzyszenia od 1906 r.

(x) **Ze straży.** We wtorek, 5 marca, o godzinie pół do 8-ej wieczorem odbył się ćwiczenia sygnałowe 4-go oddziału straży ogniowej ochotniczej w domu rekwizytowym tegoż oddziału.

(a) **O kradzież.** Drugi wydział karny sądu okręgowego piotrkowskiego rozpatrywał onegdaj sprawę Mózka Pośladka, Pejaecha Lewkowicza i Mózka Kuźnickiego, oskarżonych o to, że po uprzednim porozumieniu się, skradli z warsztatów S. Kudlika przy ulicy Krótkiej Nr. 14 maszyny do palenia systemu „Primus“, miedziane czajniki, nożyce do rozcinania blachy i t. d.

Sąd po przeprowadzeniu rozprawy skazał Pośladka na 5 miesięcy więzienia, Kuźnickiego na 2 miesiące więzienia, Lewkowicza zaś uniewinnił.

(a) **Kradzieże.** Wczoraj schwytano Feliksa Nowackiego, który dopuścił się kradzieży różnych rzeczy w mieszkaniu Aleksandra Taubego przy ulicy Średniej Nr. 23.

— Do mieszkania Tomasza Ozorkiewicza przy ulicy Cegielnianej Nr. 26 dostali się wczoraj złodzieje i skradli różne rzeczy, wartości około 300 rb.

(p) **Przy pracy.** Wczoraj rano na ul. Średniej Nr. 85 w fabryce M. Rosenblatta, Wojciech Pacyna, robotnik, lat 36, pochwycony trybami maszyny odniósł złamanie lewego przedramienia.

Po nałożeniu opatrunku na miejscu wypadku przez lekarza Pogotowia, w stanie ciężkim odwieziono go do sanatorium „Unitas“.

Wczoraj zaś w fabryce S. Rosenblatta przy ulicy Karoia, robotnik Stanisław Marciniak, lat 25, spadł z drabiny, przyczem nadwyreżył krzyż i odniósł ogólne potłuczenie.

Pomocy doraźnej udzielił mu lekarz Pogotowia.

(p) **Ciężkie oparzenie.** Na ul. Pańskiej Nr. 51 A. Szlesinger, syn handlarza, lat 5, przez nieostrożność obłany wrzącą wodą, odniósł ciężkie oparzenie szyi i twarzy.

Pierwszej doraźnej pomocy udzielił mu lekarz Pogotowia.

(p) **Zamach samobójczy.** Wczoraj wieczorem na ul. Grabowej Nr. 26 Józef L., robotnik fabryczny, lat 20, w mieszkaniu własnym usiłował otruć się kwasem octowym.

Po udzieleniu desperatowi doraźnej pomocy na miejscu wypadku przez lekarza Pogotowia, w stanie groźnym odwieziono go do szpitala Aleksandra.

(p) **Przejechanie.** Na ul. Piotrkowskiej Nr. 58 A. Noseł, nauczyciel, lat 74, przejechany prywatnym powozem, odniósł ogólne potłuczenie i ranę głowy. Ranę opatrzył lekarz Pogotowia.

*

(x) **Z Towarzystwa im. Sienkiewicza.** T-wo szerzenia oświaty imienia Henryka Sienkiewicza w Chojnach, urządza jutro 1 marca o godz. 3-ej po południu w czytelni T-wa przy ulicy Rzgowskiej № 101, pogadankę przyrodniczą na temat „Nasi przyjaciele i wrogowie wśród polaków“.

Następną niedzielę dnia 8 b. m. wygłoszony zostanie dalszy ciąg bardzo zajmującej pogadanki „O Mickiewiczu“.

(a) **Zabójstwo pod Łęczycą.** Przed kilku dniami we wsi Mentiew pod Łęczycą, za stodołą Andrzeja Kopy znaleziono jego zwłoki z ranami zadanymi tępem narzędziem.

Opodał trupa leżał gruby kij potrzaskany od silnego uderzenia, który według wszelkiego prawdopodobieństwa posłużył zabójcy, czy zabójcom za narzędzie zbrodni.

Zabity ożenił się zaledwie drzed dwoma tygodniami. W sprawie zbrodni tej aresztowano kilka osób z rodziny żony nieboszczyka i wdrożono energiczne śledztwo.

Motywy zbrodni pozostają dotąd w tajemnicy.

SZTUKA.

(x) **Teatr polski.** Z kancelaryi teatralnej komunikują nam:

Dziś wieczorem po raz trzeci „Przebudzenie się wiosny“, sztuka w 13 odsłonach Fr. Wedekinda, która na pierwszych dwóch przedstawieniach wypełniła teatr po brzegi, zachwycając publiczność grą artystów i prześliczną wystawą.

Jutro w niedzielę po południu o godz. 3¹/₂, nader zajmująca i starannie wystawiona ostatnia nowość Gabryeli Zapolskiej „Paryasy“; wieczorem po raz czwarty „Przebudzenie się wiosny“.

(x) **Teatr ludowy.** (Przejazd 34). Jutro w niedzielę drużyna dram. przy Stow. robotników chrześcijańskich pod reżyserią p. O. Szeffera odegra na scenie własnej po raz trzeci piękną baśń dramatyczną Karola Matuscha w 5 aktach p. t. „Madej Zbój“.

Rolę tytułową gra wybitny artysta-amator p. Sumiewski. Ponadto biorą udział w przedstawieniu pp. Kozłowska, Matusiakówna (czarownica), Załupska, Michałowski (dyabeł), Urbanik, Komornicki, Szeffer, Skórkowski, Kowalski, Marciniak i inni.

Po jutrzejszym przedstawieniu „Madej Zbój“ zejdzie na dłuższy czas z afisza, ustępując miejsce „Królowej Wandzie“ Fr. Weżyka.

Ceny miejsc niższe.

Początek przedstawienia o godz. 6-ej wieczorem.

(x) **Bi-Ba-Bo.** Jutro zatem w niedzielę, niedowołalnie o godz. 10 wiecz. nastąpi w hotelu „Savoy“ otwarcie humorystyczno-satyrycznej scenki, na której przed zebranymi widzami staną artyści tej miary co p. p. Borowska, Kaden, Lawiński, Urstein i inni.

Program prócz solowych występów obejmuje aktualny przegląd łódzkich typów, satyrycznie i cięto napisany przez p. Lari-Fari.

Estrada została przemieniona, ściany udekorowane. Przy akompaniamencie zasiądzie pan Strauss, kierownik paroletni berlińskiego „Chat noir“. Repertuar jest obfity i nadzwyczaj wesoły.

Ceny wejścia po 50 kop., 80 kop. i 1 rub. 10 kop.

(x) **Koncert kompozytorski.** W nadchodzącą sobotę 7 marca r. b. w sali tow. muzycznego imienia Szopena (Wólczajska № 23) odbędzie się pierwszy raz w Łodzi koncert kompozytor-

ski wybitnego muzyka, dyrektora szkoły muzycznej przy tow., Tadeusza Joteyki.

Współdziałają przyjmą pierwszorzędną siłę artystyczne miejscowe i z Warszawy.

Miesiąc temu Filharmonia w Warszawie urządziła dyr. Joteyce poranek kompozytorski, który cieszył się niezwykłym powodzeniem, nie ulega więc wątpliwości, że i Łódź oceni talent twórczy naszego muzyka i tłumnie zbierze się na jego koncercie.

Bliższe szczegóły koncertu podane zostaną niebawem.

(x) **Muzyka polska u obcych.** Znakomity nasz panista i kompozytor prof. Henryk Melcer, koncertował ostatnio dwukrotnie w Berlinie i został przyjęty z ogromnym uznaniem przez najpoważniejszą krytykę tamtejszych pism codziennych i czasopism muzycznych, mimo, że prof. Melcer zawsze i niestrudzenie wysoko dźwierz sztandar sztuki polskiej, starając się o wywalczenie jej należytego stanowiska wśród obcych.

Krytyka berlińska zwróciła szczególniejszą uwagę na wspaniałe wykonanie arcytrudnej i skomplikowanej drugiej sonaty genialnego przedstawiciela „Młodej Polski“ Karola Szymanowskiego.

Prof. Melcer brał również udział w koncercie kompozytorów polskich w Petersburgu, gdzie wykonał swój drugi koncert fortepianowy z orkiestrą pod dyktando Henryka Opieńskiego, oraz utwory Statkowskiego, Paderewskiego i cieszące się wszędzie ogromnym powodzeniem własne parafrazy fortepianowe popularnych pieśni Moniuszki.

W marcu prof. Melcer daje szereg koncertów w Księstwie Poznańskim, odwiedzając kolejno Poznań, Gniezno, Inowrocław i t. d.

Nadmienić należy, że znana chlubnie w naszym mieście uczelnia muzyczna p. Heleny Kijeńskiej korzysta stale z wykładów prof. Melcera, który prowadzi w niej bardzo liczną klasę fortepianu.

Z WARSZAWY.

* **Przybór Wisty.**

Woda na Wiśle przybiera, obecny poziom wody przy moście Kierbedzia wynosi 8 stóp, cali 7.

Przybór trwa dalej i kra płynie na całej szerokości rzeki.

Około północy woda na Wiśle podniosła się do 9 stóp i 4 cali.

Wista wciąż przybiera.

Wbrew oczekiwaniom wczoraj wobec wzmożonego przepływu kry, żegluga osobowej nie wznowiono. Nastąpi to prawdopodobie w niedziele.

* **Samobójstwo ucznia.**

Dziś około godziny 1-ej po północy, strzelił do siebie z rewolweru na schodach domu przy ulicy Marszałkowskiej № 90, uczeń jednej ze szkół handlowych z prawami w Warszawie, Stanisław Kohn, 17 lat liczący, syn kupca.

Śmierć nastąpiła momentalnie.

Kohn podobno wydalony był w tych dniach ze szkoły, za złe sprawowanie się, i to miało powodem do targnięcia się na życie.

Z KRÓLESTWA.

Kłopot z nieboszczykiem. W osadzie Kamionce, pow. Lubartowskiego, gospodarz Walenty Rekwal przyjął do siebie na mieszkanie jakiegoś żebraka niemca, który w parę tygodni potem zmarł.

Gospodarz poszedł do wójta i prosił, aby gmina zajęła się pogrzebem niemca. Wójt odmówił i proboszcz miejscowy słysząc o tem nie chciał. Rekwal udał się do pobliskiej wsi Sobolewa do pastora, ale i tu go czekał zawód.

Po naradzie z żoną, Rekwal kupił trumnę, włożył do niej nieboszczyka, zawiózł w nocy do Sobolewa i zostawił pod drzwiami pastora. Ten znalazłszy u swoich drzwi trumnę rozchorował się, ale musiał niemca pochować. Rekwala zaś pociągnięto do odpowiedzialności sądowej i skazano na 2 tygodnie za przestraszenie pastora.

Znów katastrofa kolejowa. Wczoraj rano na stacji Brześć, gdy od strony Chełma wjechał pociąg pocztowy, uderzył go w bok manewrujący parowóz i rozbił 4 wagony.

Cieęższe obrażenia otrzymało pięciu ludzi, lżej rannych jest 13.

Cieężkie rany otrzymali: dróżnik Makarow, uczeń Kodewicz, podróżni: Andreden, felczer Pietrow i uczeń telegrafu Bogdanow.

Rannych przewieziono do szpitala miejscowego.

Z WILNA.

Zatarg o język polski.

„Kurier litewski“ donosi:

„Na wieczorze na rzecz niezamożnych uczniów w Wilnie, na estradzie stanął art. dram. p. Orliński i rozpoczął wiersz Konopnickiej, komisarz policyi VII cyrkułu podszedł do deklamatora i zażądał mówienia po rosyjsku. Artysta przerwał. Nastąpiło przykre milczenie.

Gospodarze zażądali zwrócenia się do policmajstra; komisarz to uczynił, lecz nie otrzymał decydującej odpowiedzi.

Wówczas p. K. Niedziałkowski, który otrzymał pozwolenie na urządzenie wieczoru zwrócił się telefonicznie do gubernatora, który na skutek oświadczenia p. Niedziałkowskiego, że bierze odpowiedzialność na siebie, pozwolił na wykonanie zatwierdzonego przedtem programu.

Pana Orlińskiego za wyrządzoną mu przykrość nagrodzono długimi serdecznymi oklaskami.

Skandal podczas widowiska.

W sobotę ubiegłą odbyło się przedstawienie (Koncert-Kabaret) w sali miejskiej w Wilnie, połączonych sił artystycznych z teatru rosyjskiego, żydowskiego zakładu Szumana i cyrku. Program między innymi obejmował kilka numerów, wypowiedzianych w żargonie. Sala była przepelniona publicznością rosyjską i żydowską.

Kiedy wyszedł na estradę artysta żydowski Zaslawskij i zbyt długo mówił w żargonie, zbliżył się doń artysta rosyjan Arkadjew i prosił w imieniu publiczności rosyjskiej, nie rozumiejącej żargonu, ażeby mówił po rosyjsku. Na to Zaslawskij odparł, że wtenczas będzie mówił po rosyjsku, kiedy ukończy uniwersytet rosyjski. Wśród publiczności rozległy się wołania, w połowie domagające się języka rosyjskiego, a w drugiej — manifestujące swe zadowolenie z żargonu.

Skutkiem skandalu tego, gubernator szambelan Wierowkin, tudzież obecni wojskowi opuścili salę.

Okropny samobójca.

Jeden z pensjonarzy oddziału psychiatrycznego w szpitalu św. Jakóba w Wilnie, zdobył skądś kawałek szkła z szyby i nim rozciął sobie brzuch tak mocno, że kiszki wypadły, które obłąkaniec chwycił rękoma i szarpał. Razem wydarł około 7 arszynów, czyli niemal całe cienkie kiszki.

Niezwłocznie wykonano nad nieszczęśliwym operację, lecz w dniu następnym nieszczęśliwy zmarł.

Świadkowie stwierdzają, że podczas operacji, robionej bez chloroformu, chory ciągle rozmawiał i zachowywał się spokojnie, nie wydawszy ani jęku.

TELEGRAMY.

Książę Wied.

PETERSBURG, 27 lutego. (wł.) Przybył tu ks. Wied.

W ciągu dnia książę miał konferencję z ministrem spraw zagranicznych Sazonowem i złożył wizyty ambasadorom wielkich mocarstw.

Niezależny Epir.

RZYM, 27 lutego. (wł.) Wiadomości z Epiru o wzroście powstania tamtejszego są coraz bardziej niepokojące. W całej południowej Albanii panuje wrzenie.

Jak słychać 10,000 kreteńczyków stoi w po-

gotowiu, aby udać się do Epiru i wziąć udział w powstaniu.

Rząd grecki stara się temu wszelkimi siłami przeszkodzić.

Echa zamachu na biskupa.

BUDAPESZT, 27 lutego. (wł.) Z Debreczyna telegrafują: Biskup grecko-katolicki Miklosz otrzymał dziś nową groźbę listowną tej treści: „Jeżeli nie zginiesz od bomby, przysłemy ci stryczek“.

Jak donoszą z Kijowa, Katarzyna Bugarska, oskarżona o udział w zamachu na biskupa Miklosza, zgłosiła się osobiście do tamtejszego konsulatu austro-węgierskiego i oświadczyła, że z zamachem nic nie ma wspólnego.

Bugarska zapewnia, że niebawem uda się do Debreczyna.

Rażeni prądem.

BUDAPESZT, 27 lutego. (wł.) Na linii kolei elektrycznej pomiędzy Budapesztem a Weizzen pracujący przy naprawie robotnicy w liczbie 7, padli rażeni prądem, dotknąwszy się drutu o napięciu 10,000 wolt.

Jeden poniósł śmierć na miejscu, pozostali walczą ze śmiercią.

Zamordowanie milionera.

PARYŻ, 27 lutego. (wł.) Znany milioner Harry Colles znaleziony został dziś rano w mieszkaniu swem nieżywym.

Sledztwo stwierdziło objawy śmierci gwałtownej, wobec czego przypuszczają, że dokonane zostało morderstwo w celach rabunku.

Rewolucja w Portugalii.

(Tel. „Rozwoju“).

Lizbona, 28 lutego.

Strajk kolejowy w Portugalii szerzy się coraz bardziej i przybiera zdecydowane formy rewolucyjnej.

Strzelanina na ulicach nie ustaje. Padają liczni zabici i ranni. Liczba strajkujących wzrasta stale, a jednocześnie mnożą się wypadki sabotażu. Wielu strajkujących, wtem kilku znanych anarchistów, aresztowano, jednakże przywódców ruchu dotychczas nie zdołano wykryć.

Na przedmieściach Lizbony padają ciągle strzały rewolwerowe i eksplodują bomby. Konnica przebiega miasto, atakując każde zbiegowisko. Ludność broni się kamieniami. Po obu stronach wielu rannych.

Połączenia telegraficzne z Hiszpanią przerwane zupełnie. W wielu miejscach uszkodzono tory. Mostów pilnuje wojsko.

Oczekują lada chwila ogłoszenia stanu wojennego.

Z ostatniej chwili.

Skutki ugody.

Lwów, 28 lutego. (wł.) Na wczorajszym posiedzeniu krajowej rady szkolnej polecono Sejmowi przeprowadzić upaństwowienie 2-ch prywatnych gimnazyów rusińskich, a poza tem polecono założyć gimnazjum rusińskie we Lwowie wraz z filią gimnazjalną. Oprócz tego przy gimnazjum polskim w Przemyślu postanowiono utworzyć filię z wykładowym językiem ruskim.

Posel albański.

Wiedeń, 28 lutego. (wł.) Cesarz zamianował radcę legacyjnego Henryka Löwenthala posłem na dworze albańskim.

Pożyczka serbska.

Wiedeń, 28 lutego. (wł.) „Südslav. Korresp.“ donosi, że Serbia stara się o nową pożyczkę kolejową na sumę 700 milionów drachm. Pożyczka ta ma być użyta na budowę kolei adriatyckiej przez Albanię do Durazzo.

Groźba nowyci zaburzeń.

Sofia, 28 lutego. (wł.) Wielu oficerów buł-

garskich udało się do Macedonii serbskiej, aby przygotować ludność bułgarską do powstania przeciwko Serbii. Powstanie to ma wybuchnąć na wiosnę.

Był widocznie niewygodnym...

Konstantynopol, 28 lutego. (wł.) Były ambasador turecki w Berlinie Osman Nizami-pasza mianowany został ambasadorem tureckim w Waszyngtonie. Nominacja ta budzi powszechne zdziwienie, gdyż ogólnie spodziewano się, iż ten, jeden z najzdolniejszych dyplomatów, otrzyma jakieś ważne stanowisko w Europie.

Niezwykli demonstranci.

Berlin, 28 lutego. (wł.) Z powodu przeniesienia policyanta Fuhrmanna z Górń. Śląska do Zabrza doszło wczoraj do niesłychanej w stosunkach pruskich demonstracji policyantów, skierowanej przeciwko v. Jagowowi. Pod pozorem odprowadzenia na dworzec przeniesionego kolegi, zebrał się na dworcu szląskim tłum policyantów liczący wraz z żonami około 1000 osób. Niektórzy z nich wygłosili przemówienia, skierowane przeciwko postępowaniu prezesa policyi berlińskiej.

Tłum wznosił entuzjastyczne okrzyki na cześć Fuhrmanna. Wreszcie żony policyantów wręczyły F. wieniec żywego kwicia.

Obłąd prześladowczy.

Toruń, 28 lutego. (wł.) Komendantura wojskowa w Toruniu wystosowała do właściciela sali „Victoria“ list, w którym oświadcza, że jeżeli nie przestanie udzielać sali swej na zebrania polskiego Tow. rolniczego, to komendantura wyda zakaz uczęszczania do sali tej oficerom.

Rozruchy w Walencji.

Madryt, 28 lutego. (wł.) Z Walencji nadchodzą coraz groźniejsze wiadomości. Generał-gubernator czuł się zmuszonym ogłosić stan wojenny. Wszelkie zbiorowiska uliczne są zakazane jaknajsurowiej. Policja otrzymała rozkaz strzelania do większych grup liczących więcej niż 10 osób. Na ulicach mają miejsce ciągle starcia wojska z ludnością. Wczoraj aresztowano 60 osób. Aby ograniczyć do minimum używanie broni palnej i postrzały, sprowadzono konnicę, która ma prawo używać wyłącznie białej broni.

Powszechnem jest zdanie, że rozruchy nie potrwać długo, gdyż rząd zamierza znieść podatek municypalny, który rozruchy te wywołał.

Demonstracja telegrafistów.

Paryż, 29 lutego. (wł.) Powtórzyła się tu wczoraj demonstracja telegrafistów. Do centrali przyłączyli się telegrafisci i telefoniści wszystkich oddziałów. Demonstranci przez kilka godzin nie podejmowali pracy, dopuszczając się w gmachu centrali burzliwych awantur.

Komunikacja telegraficzna oraz telefoniczna uległa kilkogodzinnej przerwie. Dziś udaje się do prezesa ministrów deputacja, która zażąda natychmiastowego wypłacenia podwyżki, przyznanej telegrafistom przez senat.

Pewni siebie.

Londyn, 28 lutego. (wł.) Prezes ministrów Asquith przyjmował wczoraj deputację wybitnych mężów stanu, w tem dwóch feldmarszałków, która prosiła go o wniesienie ustawy o powszechnej powinności wojskowej. Asquith odpowiedział, że obecnie flota angielska jest dość silna, aby mogła sama, bez pomocy armii lądowej, obronić kraj. Poza tem niema powodu do przypuszczania, aby z którejkolwiek strony mogła nastąpić zaczepka, lub napad na Anglię. Obecny system wojskowy jest dobry i brak zasady do wprowadzania jakichkolwiek zmian.

Wszystkim, a w szczególności wielebnemu ks. proboszczowi Przeździeckiemu, chórowi Towarzystwa imienia Szopena, redaktorowi Milkerowi, koleżankom, kolegom, którzy oddali ostatnią posługę

Maryi z Romanowskich Maliszewskiej

ś. † p.

i wyrazili nam tyle współczucia z powodu naszej niepowetowanej straty, ślemy z głębi serca płynące „Bóg zapłać“.

Nabożeństwo żałobne za duszę zmarłej odbędzie się we wtorek dnia 3/III o godzinie 9 i pół rano w kościele św. Józefa, na które krewnych, kolegów i przyjaciół zapraszają

MAŻ I SIEROTY.

Dnia 26 b. m., po krótkich cierpieniach zmarł

ś. † p.

ANTONI EWERT,

Członek Resursy Rzemieślniczej, Członek Rady Tow. Pożyczkowo-Oszczędnościowego Łódzkich rzemieślników chrześcijan. W zmarłym tracimy gorliwego i uczciwego towarzysza pracy.

Cześć Jego pamięci!

T-wo „Resursa Rzemieślnicza”
Rada i Zarząd T. P. O. Ł. R. Chr.

ś. † p.

ROMAN WILCZYŃSKI

pisarz fabryki Scheiblera. Po długich cierpieniach, opatrzony św. Sakramentami, oddał Bogu ducha dnia 27-go lutego, w wieku lat 21.

Eksportacja zwłok nastąpi dnia 1-go marca z domu przy ul. Główniej № 67, o godz. 1 po poł. na Stary cmentarz katolicki. Na smutne te obrzędy zaprasza krewnych i znajomych

Stroskana Rodzina.

Łódzka Straż Ogniowa Ochotnicza.

W czwartek, dnia 26 b. m., opatrzony św. Sakramentami, zmarł

ś. † p.

ANTONI EWERT

długoletni członek Łódzkiej Straży Ogniowej Ochotniczej

Straż nasza traci w zmarłym dobrego kolegę. Niech mu ziemia będzie lekka!

ZARZĄD I KOMENDANTURA

Łódzkiej Straży Ogniowej Ochotniczej.

Zbierają się na pogrzeb strażacy w niedzielę, dnia 1 Marca r. b. o godz. 2 po poł. w II oddziale straży. 855

Co bliższy, szybko mijal Są to liczne, w wykwintną szatę odziane, i również drogo opłacane preparaty czyszczące, które codziennie ukazują się, aby po krótkim czasie zniknąć z widowni.

Lecz Woda gorzka Franciszka-Józefa jest od dawna wypróbowaną, czystą wodą mineralną, która wytryskuje ze źródeł Franciszka Józefa w Ofen (w Budapeszcie) i bez wszelkiej domieszki tak, jak wypływa z ziemi, wysyła się tylko w nieużywanych butelkach szklanych. Prawdziwą wodę gorzką Franciszka Józefa, która jest do nabycia we wszystkich aptekach, składach aptecznych i składach wód mineralnych, należy uważać za środek idealny, który nawet przy dłuższym stosowaniu nie zawodzi i dlatego też jest środkiem odpowiednim do zwalczania chronicznego zaparcia. Jest wypróbowana i uznana przez badaczy i uczonych, jak: Bamberger, Bliemer, Cantani, Gerhardt, Giovanni, Klebs, Krafft-Ebing, Kussmaul, Leube, Leyden, Nussbaum, Porro, Rokitansky, Scanzoni, Semmola Sennator, Spiegelberg, Zweifel i przez wielu innych, torujących nowe drogi w dziedzinie medycyny. 2159

W DNIU W CZORAJSZYM OBCHODZILI

25-lecie

małżeńskiego pożycia pp. Jerzy i Marya Snayowie
Szczęść Boże na dalszą drogę życia. 714

Dnia 5 marca, w czwartek, jako w pierwszą bolesną rocznicę, za spokój duszy

ś. † p.

Józefa Degena

odbędzie się w kościele św. Krzyża nabożeństwo o godz. 10-ej rano, na które zapraszają krewnych, przyjaciół i znajomych zmarłego

720

Żona, syn i córki.

Z piśmiennictwa.

„Skarbiec chrześcijańskich służących”

opracował ks. doktor Zygmunt Skarzyński.

Nakładem księgarni „Przeglądu katolickiego” wyszła w roku bieżącym bardzo pożyteczna książka dla naszej służby domowej pod tytułem „Skarbiec chrześcijańskich służących”, praktyczny przewodnik, rady, nauki ćwiczenia, modlitwy i przykłady.

Zadaniem tej książki celowo i sumiennie opracowanej podług obcych wzorów jest złagodzenie rozdźwięku coraz silniej brzmiącego pomiędzy służbą domową a jej pracodawcami. Po obu stronach rozlegają się skargi poniekąd uzasadnione, a składają się na nie osłabienie uczuć religijnych, hasła wywrotowe bałamucące służbę i jej ciemnota.

Zaradzić ma na to książka opracowana przez ks. Z. Skarzyńskiego, za którym przemawia wyborna znajomość duszy prostaczek, warunków pracy służebnej i drobniagowe przewidywanie najdrobniejszych okoliczności życia służącej.

Książka dzieli się na cztery części. Pierwsza zawiera wskazówki praktyczne, odnoszące się do obowiązków służby, druga rady poszczególne w rozmaitych wypadkach i okolicznościach życia służby domowej, trzecia jest praktyczną książką do nabożeństwa, czwarta podaje w sposób zajmujący przykłady z życia świętobliwych służących.

Całość obejmuje 600 blisko stronice wyraźnego druku w ładnej oprawie. Cena 80 kop.

Z dzielnic polskich.

Z KRAKOWA. Hakatyści skarżą. Wczoraj w południe policja poznańska zawiadomiła redaktorów odpowiedzialnych „Kuryera poznańskiego”, Jaworskiego i „Dziennika poznańskiego”, Poleskiego, iż w związku z rewelacyami redaktora Krysiaka o działalności „Ostmarkenvereinu”, zamieszczanymi w tych pismach,

hakatyści: Tiedemann, Schoultz, oraz ksiądz rusiński Hanycki zaskarżyli ich o nadużycie prawa autorskiego, to jest o „przedrukowanie ich utworów literackich” bez upoważnienia skarżących.

Jednocześnie wyjaśniło się, że rewizje onegdajsze w redakcjach poznańskich dokonane były, w celu uzyskania dowodów rzeczowych do sprawy.

— Proces „Lecha”. Wczoraj toczył się przed sądem w Gnieźnie proces przeciwka odpowiedzialnemu redaktorowi „Lecha”, p. Babstowi, jaki mu wytoczył kanonik kapituły gnieźnieńskiej, ks. Sander, ze obrazą osobistą, oraz katolików-niemców w Gnieźnie.

Po przemówieniu prokuratora, który domagał się dla podsądnego 5 miesięcy więzienia i osobistym ks. kanonika Sandera, który posunął się dalej od prokuratury, zawyrokował sąd pół roku więzienia.

Z powodu zachowania się ks. kanonika Sandera, panuje w mieście całkiem ogromne odgoryczenie.

Przeciwko wyrokowi wniesiona będzie rewizja.

Ze stosunków pruskich.

„Dziennik Berliński” w jednym z ostatnich numerów jaskrawo oświetla stosunki panujące w Prusach odnośnie do polaków w notatce pod tytułem „Osobliwa odpowiedź”.

Kupiec berliński p. A. Pawłowski wniósł podanie w imieniu polaków Berlina i okolicy do delegata biskupiego o zaprowadzenie w każdej parafii nauki przygotowawczej do spowiedzi i Komunii świętej dla dzieci polskich w języku polskim. Na wniosek ten otrzymał od biskupiego delegata X. d-ra Kleineidama następującą odpowiedź listowną:

„Berlin, 2 stycznia 1914

Książęco-biskupia delegatura.

L. N. II. 14/14.

W-ny Pan A. Pawłowski,
Berlin.

Wniosku pańskiego wysłanego do mnie dnia 19 grudnia 1913 do spółki z pewną liczbą rodaków pańskich, a żądającego nakazu udzielania dzieciom polskim nauki przygotowawczej do spowiedzi i Komunii św. w każdej parafii Berlina i okolicy w języku polskim, uwzględnić nie mogę, ponieważ:

- 1) nie mam do tego prawa,
- 2) dzieci polskiego pochodzenia, uczęszczające do tutejszych naszych szkół, jak uczy doświadczenie, nie umieją pojąć religijnych, zdobytych w niemieckiej nauce religii, wyrazić słowami polskimi,
- 3) uważam za wielki błąd pedagogiczny i duszpasterski dzieciom, które prawie bez wyjątku przez 4 i więcej lat bez przerwy w szkole pobierały naukę religii w języku niemieckim, a raz przez trzy miesiące udzielać tej nauki w języku polskim, po której znowu powracają do nauki religii w języku niemieckim.

Książęco-biskupi delegat dr. Kleineidam.
Wszelkie komentarze zbyteczne.

CYRK „COLOSSEUM”

TARGOWY RYNEK.

W sobotę 28-go lutego wielkie sportowe przedstawienie.

Przyjmują udział najlepsi artyści. Występ znakomitych kłownów, muzyków, komików Michel i Nick. Przyjmują udział gladyator Br. Berl, 2-gi dzień międzynarodowego szampionatu walki damskiej pod przewodnictwem znanego sportmana Aleksandra Millera, członka Petersburskiego Towarzystwa atletów.

W niedzielę, 1-go marca 2 wielkie święteczne przedstawienia po południowe i wieczorne. Udział przyjmuje cała trupa. Początek popołudniowego przedstawienia o godz. 3-iej popołudniu. Wejście dla dzieci bezpłatnie, t. j. dwoje na jeden bilet. Wieczorem oibrymi program. Trzeci dzień walki damskiej. Przyjechały świeże zapasniczki. Znakomity szampion M-me Girald.

Teatr Ludowy.

Przejazd 54. W niedzielę, dnia 1 marca r. b. odbędzie się jedno przedstawienie.

Wspaniała baśń historyczna w 5-ciu aktach K. Matauscha pod tytułem:

Madej Zbój

Początek przedstawienia o godz. 6 wieczór.

849

Nowy środek na porost włosów.

Na mocy udzielonego mi pozwolenia przez Warszawski Urząd Lekarski z dnia 10-go września 1909 r. za nr. 5511 na rozpowszechnienie mojego wynalazku na wzrost włosów oraz swobodnego ogłaszania wydanego mi przez tenże Urząd Lekarski z dn. 15-go września 1910 r., mam zaszczyt polecić mój wynalazek na porost włosów i przeciw ich wypadaniu i lupieżowi z bardzo dobrym rezultatem. Listy dziękczynne poświadczające rejentalnie, dające rękojmię o skuteczności wynalazku posiadam. Sposobu użycia udzielam osobiście

Marya Świątkowska

Łódź, Średnia nr. 53, m. 8.

370

Dr. med. P. BRAUN

były asystent kliniki berlińskiej, osiadł w Łodzi jako specjalista chorób skórnych, wenerycznych, dróg moczowych, kosmetyki lekarskiej. Przyjmuj: 8^{1/2}—1^{1/2}, 5—9. Dla pań: 3—5: osobna poczekalnia. **Krótko 4. Tel. 35-35.** 643

Dr. B. REJT

Średnia 5. .- Tel. 33-79.

Sp. choroby skórne włosów, weneryczne, moczopłciowe i kosmetyka lekarska. — Leczenie syphilisu salvarsanem Ehrlich-Hata 606 i 914 (wśródzłynie). Leczenie elektrycznością: **elektroliza** (usuwanie szpecących włosów) i **oświetlenie kanafu** (uretroskopia). Godziny przyjęć: od 9 i pół do 12 i pół i od 5 do 8 wiecz. W niedzielę od 10 do 2 p. p. — Dla W. Pań: **osobna poczekalnia.** 513

SZKOŁA TAŃCÓW SŁ. ZABORSKIEGO

— Dzielna 31, I piętro. —
TANGO NOWY KURS (ostatni w tym sezonie) rozpoczyna w poniedziałek 2-go marca. Zapisy przyjmuje na miejscu i w zakł. fotogr. Piotrkowska 97. 668

Różne mieszkania, sklepy frontowe i w podwórzu, lokale na kantory, hurtowne lub afryczne sklepy, lokale dla stowarzyszeń lub inne cele kontraktują się teraz na najem od lipca. Poszukiwani reflektanci na obszerne eleganckie pomieszczenia.

Zarząd Domów T. WERNERA i S-ki,
452 Łódź, Piotrkowska 17.

Dr. WOŁYŃSKI

były asystent kliniki uniwersytetu wrocławskiego (prof. Hinsberg) osiadł w Łodzi jako specjalista chorób uszu, nosa i gardła, ul. Piotrkowska 88. Godziny przyjęć: 10—12 i 4—6 poł., w niedzielę od 10—12. Operacje, bronchioskopia, kąpiele elektryczno-sświetlane. **Na telefon 33-93.** 2569

Drobne ogłoszenia.

AI AIAIAIA! Meble różne w wielkim wyborze wyprzedaje z powodu nagromadzenia po cenach niższych do minimum Piotrkowska 116 I piętro front. Władysław Romiszowski. 2975—r

AAA Łóżka, materace, wózki i wełnocyple dziecięce, kołyski, wanny zwykłe i z piecami, lodownice. Meble gięte pierwszorzędnych fabryk krajowych. Najtaniej, bo po cenach fabrycznych. Poleca magazyn mebli Władysława Romiszowskiego, Piotrkowska 116, I piętro front. W niedzielę otwarty od 1—6 pp. 699

AAAAAA Zupełna wyprzedaż mebli stolarsko-tapicerskich po cenie niższej kosztu z przyczyn zmiany lokalu. Niebawala okazja ul. Nawrot 57 F. Mikszewski. 1377—88s—37

AAA Meble różne sprzedam tanio, szafy, łóżka, materace, otomany, białozimarkę, kredens, stół, krzesła, tremo, biurko, stoliki, figury, różne drobiazgi Piotrkowska 209—9 parter. 2202—4pspt—1

AIAI Zalecał Tapicersko-Stolarski Łódź, Dzielna 29 poleca, wybór otomany, sofy, obramowania, fotele, kozetki, łóżka, i t. p. robota solidna ceny przystępne, przyjmuje zamówienia stolarskie i tapicerskie. 1010—12swc—12

A Jakkątniej wyprzedam różne meble z czterech pokoiów Karola 8—10. 1723—10—0

A Meble sprzedam zabezpieczony wyjeżdżając Gubernatorska nr. 20 m. 44. 2006—5—4

A Meble z 3-4 pokojów sprzedam tanio Spacerowa 27—6. 2201—3*—1

A Meble różne z czterech pokoiów z powodu wyjazdu sprzedam jaknajtaniej Zielona 10—3. 2193—5—1

A Otomany, materace, leżanki, sprzedaje najtaniej przerabiam stare meble, zakłada firanki Tapicer Piotrkowska 101. 2203

A Meble sprzedam bardzo tanio kredens, stół, krzesła, szafy, otomany, biurko, tremo, słupy, lampy, zegar, obrazy piękne, maszyny nową, pięknie szyjącą, łóżka z materacami dębowe, nocne stoliki, umywalki, garderoba, białozimarka, stolik do karti wszystko tanio żądzi wyłączeni Zawadzka 38—1 z domu chrześcijańskiego. 2210

A! Akuszerka masażystka udziela porad, przyjmuje chore, biednym ustępstwo. Dyskrecja. Piotrkowska 223—19. 1571-3ss-6

ANGIELSKĄ SKÓRĘ na męskie i dziecięce ubrania, piękne Cagji, gotowe spodnie i czapki. Piłtina kolorowe, Drelichy na Sienniki i Materace poleca Chrześcijańska Spółkowna Robotnicza fabryka I-szy Tkacki Związek Robotniczy w Łodzi, Rzgowska nr. 7, przy Leonharda Rybaka. 1725—10ws—4

A Meble sprzedam z 4 pokoiów zabezpieczony byle zaraz ul. Piotrkowska 281 m. 3 front. 2090—2s—2

A Meble rozsprzedam tanio wyjeżdżając garnitur, salonowy, tremo, kredens, stół, krzesła, szafy, otomany, kredens, stół, krzesła, biurko, fotel, zegar: lampy, Główna nr. 9 m. 14. 2091—2s—2

A Służące dostaną bardzo dobre miejsca w kantorze służby Mikolajewska 65. 2024-3cs-3

B udkę do sprzedania ul. Mikolajewska nr. 66. 1812—2s—2

B Piosajkiewicz stroi reparaury fortepiany i pianina Południowa nr. 11. 2056—2s—2

B ardo tanio wyprzedam meble z kilku pokoiów, otomany, biurko, Piotrkowska 190 m. 1.

B ardo tanio rozsprzedam meble z dwóch pokoiów, oraz maszynę do szycia, mieszkanie odstąpię ul. Widzewska 119—14 front I-piętro. 2207

C hłopiec lat 18 poszukuje zajęcia w kantorze lub biurze zna język rosyjski i polski. Oferty w Rozwoju „K. O”. 2086—2*—2

C hłopiec do posługi w sklepie i roznoszenia posyłek lat 16—18 z kaucją od 20 do 25 rb. z przyzwoitej rodziny. Warszawskie Ziemianki 7-wo Mleczarskie Spacerowa 17. 2209—5—1

C zytaście uważnie! Dla chcących kupić piękną wille przy tramwajowej komunikacji, dom dochodowy w śródmieściu, plac pod budowę domów, letnisk, fabryk, sklep poważniejszy, restaurację, gospodarke wiejską, folwark, młyn oraz ulokować bez kosztów na dobrej hipotece kapital to najlepiej przy długoletnim doświadczeniem posrebnictwie W. Niemierskiego Zawadzka 10, tel. 35—84; Chcącym sprzedać lub zamienić każdy interes oraz zaciągnąć pożyczkę okazja przedkiej transakcy. 1937—3cs—3

D o sprzedania narzędzia kowalskie i kuźnia do odstąpienia w dobrym punkcie przy drodze Szczawińskiej za Zgierzem. Wiadomość u Stanisława Berezyskiego w Wilanówku. 2069-3-3

D o sprzedania filija z powodu choroby Widzewska nr. 143 2074—5—3

D am za wyrobienie posady woźnego 15 rub. mogę kaucję złożyć 200 rb. do 500 rb. Oferty w Rozwoju pod „S. W”. 2105—2—2

D omekek drewniany ze sklepem do sprzedania lub wydzierżawienia na Nowych-Chojnach ul. Wesola 38. Wiadomość Suwalska 17—12. 2206

D ziewczyna lat 13 znająca język polski i rosyjski poszukuje jakiegokolwiek zajęcia. Oferty w Rozwoju pod „P”. 2198

D o wynajęcia: **STAJNIA** na koni, balkonowy pokój z kuchnią na I-em piętrze. Sosnowa 19. 1770—3*—5

D wa lub trzy pokoje, kuchnia, wygodny, do wynajęcia zaraz. Wiadomość Nawrot 81 sklep kolonialny. 1804—5spcs—5

D o sprzedania dom w Zdunskiej Woli. Wiadomość u gospodarza ul. Łaskowska 275. 1145—12šcs—11

D om drewniany narożny do sprzedania zdatny na piekarnię na dogodnych warunkach także sklep do wynajęcia z powodu choroby. Wiadomość u gospodarza Franciszkańska 68. 2027—3sp—2

D o wynajęcia piekarnia i różne mieszkania. Sosnowa 16, wiadomość u stróża. 2144

D o wynajęcia pokój frontowy, I piętro, wspólny korytarz, może być umeblowany. Targowa 71. 2132

D om w Rudzie o 10 mieszkańach blisko fabryki Kellera do sprzedania. Warunki sprzedaży dogodne. Blizsza wiadomość Widzewska 119 m. 1. 2135

D wa magle do sprzedania z powodu wyjazdu. Uleja Szkoła nr 16. 2153

D om murowany I-piętrowy o 12 mieszkańach i 1 sklepie zaraz do sprzedania na dogodnych warunkach w Rudzie. Wiadomość Skwerowa 5, w pralni. 2154—3s—1

D om murowany na dwa fronty, z warsztatem rzeźniczym, mieszkanie gubernalne, świetny interes dla rzeźnika. Sprzedam tanio. Zawadzka 10, Niemierski tel. 35—84. 2131

D o wynajęcia pokój umeblowany z wygodami od 1 marca. Piotrkowska 225 m. 10. 2176—2—1

D o sprzedania urządzenie krawieckie. Ul. Rzgowska 42. 2166—3—1

D o wynajęcia od 1-go kwietnia 2 pomieszczenia fabryczne 13 i pół x 17 i 13 i pół x 14 lok. Nawrot 25. 2053—3*—2

E nergiczny obeznany poszukuje administracji domem zarządy letniskami, stacją klimatyczną lub tp.: Referencje poważne. Oferty Piotrkow gub. ul. Czartkowskich dia W. Czartkowskiego. 2035—3ss—2

F ilija piekarska w dobrym punkcie zaraz do sprzedania Pasaż Szulca nr. 50. 2217

F ilija piekarska zaraz do sprzedania lub od pierwszego Suwalska 3. 2063—2s—2

G orsety brusselskiego fasonu, napiersniki dopasowane na składzie, a obstalunkowa w tydzień nadchodzi ul. Główna 17. (siedemnasty). 2203—3ac—1

J est wolant do sprzedania. Nowo-Zarzewska 43. 2163—2—1

K rawiec damski chrześcijanin przyjmuje wszelkie roboty. Staram się zadowolnić Szan. kl. Od kostiumu 8 rb. Gubernatorska 27 m. 14. 2149

K amień wartościowy do odabrania. Krucza 28, piwiarnia. 2131

K rawcy damscy i kompletnie zdolne krawcowe zaraz do magazynu Piotrkowska 163 m 5. 2205—2—1

K upię maszynę do szycia męską używaną w lepszym stanie Widzewska 109—18 front III-piętro. 2213

L okal (dwa duże pokoje z kuchnią) odpowiednie na sklep pralni i t. d., oddaje się od 1 kwietnia 1914 roku Szkoła 5. 1976—5*—3

M eble z 3-4 pokojów nie drogą odstąpię Pasaż-Szulca 16 stróż wskazuje. 2219

M am dom do sprzedania, dochodu 1,800 rb. Cała suma niewymagalna. Chojny, Marszałkowska 5. 2150—6sc—1

M echaniczna ponczoszarzarnia poszukuje robotników ponczoszarniczych. Zgłaszać się do fabryki, Przejazd 59. 2137—3—1

M agle do sprzedania. Konstancynowska 108. 2174

M agiel do sprzedania Orła 25 1877—2s—2

M aszyny 2 Singera pięknie szyjące. Nożna 16 rb., ręczna 10 rb. Piotrkowska 105—5. 2176—3—1

M AM DO SPRZEDANIA kilka beczek kwaszonej kapusty Wiadomość ul. Brzezińska 104 ogrodnik. 2120—3—2

M agiel do sprzedania. Wiadomość ul. Piotrkowska nr. 176 2109—2—2

M łoda inteligentna polka poszukuje posady do zarządu domem, Oferty dia „J. L.” 319—3—2

M ieszkania do wynajęcia pojedyncze większe i mniejsze i kuchnie z pokojami Nizka 8 rzęca „Widzew”. 2196—1

N auczycielka 4 klasistka może zaraz objąć na wsi posadę, przynoszącą do 15 rubli miesięcznie z całkowitem utrzymaniem. Wiadomość u Lewandowskiego ul. Zagajnikowa nr. 2 w głównym rządowym monopolu. 2096—2—2

O kazynie wełniany towar na palta męskie za połowę ceny. Oraz portyery para 150 do 4 rb. Handlującym ustępstwa ul. Wólczajska 27 przy Zielonej Józef Bednarek. 2061—3—3

O ddam na hipoteki: 1000, 2000, 3000, 5000, 7000, 15,000. Mogą być: Bałuty, Chojny, Ruda. Sumy mniejsze na N. II. Zawadzka 10, Niemierski, telefon 35-84.

O kazynie tylko, tanio byle zaraz sprzedam rzeczywiscie dobry sklep kolonialny. Zawadzka 10, Niemierski, tel. 35-84. 2178

O d kwietnia do wynajęcia dwa pokoje z kuchnią z wygodami cena 180 rb. i 220, pokój z kuchnią 150 rb. i pojedyncze pokoje bardzo tanio. Widzewska 146. 1881—6wcs—4

O tomany sprzedam tanio Konstantynowska 28 m. 4. 20a5—5*—2

P otrzebny agent inkasent z kaucją Widzewska 108A Filipowicz. 2194

P rzyjmę panów lub panienki na mieszkanie ul. Widzewska 79 w piwiarni. 2197—1

P otrzebni chłopcy do praktyki introligatornia „Alfa” Nawrot nr. 11. Zgłaszać się z rodzicami. 1906—2

P rzyjmę jednego pana lub ucznia na mieszkanie. Ul. Juliusza 11, wiadomość u stróża. 1412

P rzyjmę dwóch mężczyzn na mieszkanie z całodziennym utrzymaniem lub bez. Główna 61, w pralni. 2143—2—1

Wielki TYDZIEŃ KRAWATÓW

poleca

M. Kołodziejski

Andrzeja 3.

poszukuję posady kasyera, magazyniera, inkasenta lub jakiej innej kantorowej roboty, na żądanie kaucya. Oferty pod „K. A.” w Rozwoju. 2146-2-1

potrzebny chłopiec. S. Rutkowski, Zielona 1. 2145

poszukuję wspólnika do cegielni z kapitałem od 5,000 do 6,000 tysięcy. Koluski S. Karasiński. 2141-5wcs-1

PISARZ nergiczny poszukuje zajęcia. Oferty w Adm. Rozwoju pod „Energiczny”. 2159-5-1

potrzebni ludzie odpowiedni do koni obeznani z miastem do kładnie. Wysoka № 10. 2157

potrzebny woźnica do koni wyjazdowych. Oferty Główna 59. 2155-5wcl

poszukuję zarządu domem, znam się dobrze na kuchni, może być na wyjazd. Wiadomość w Rozwoju dla „Z. B.” 2155

potrzebny chłopiec skromny i rzetelny do podawania gościom. Zgierska 24, cukiernia. 2152

potrzebna służąca zaraz Cegielniana 69 w pralni. 2205

potrzebny czeladnik krawiecki podręczny Główna 50 Małko. 2211

poszukuję posady w sklepie kolonialnym za subiekta na żądanie mogę złożyć dobre świadectwa, zamieszkuje na ulicy Dziekiej nr. 21 Jan Kucharczyk. 2216

panienka zdolna poszukuje miejsca w sklepie galanterijnym lub kolonialnym, może być na wyjazd. Oferty w adm. Rozwoju pod „Panienka”. 2225

potrzebna uczennica na chemiczne i drobiazgi. Cegielniana nr. 61. 2200

poszukuję filij piekarskiej kaucya może złożyć. Oferty pod „W.” 2199-3*-1

potrzeba 2500 rubli na pierwszy numer hypoteki, hipoteka Piotrkowska, dam 10 procent Widzewska 119 m. 1. 2154

park Wenecya Szosa-Pabianicka, do wynajęcia: bufet mleczarnia sala tańca, budka na wodę, strzelnica, łódki, młyn. 2128

przyjmę 2 panienki przyzwoitej na mieszkanie ul. Szkolna 19 nr. 10 pierwsze piętro. 2173-2-1

potrzebna praczka i prasowaczka do pralni Brzezińska 78. 2165-1

potrzebny uczciwy chłopiec. Zgłaszać się do administracji „Rozwoju”. 1

przyjmuje panów na mieszkanie ul. Długa 22 m. 27. 2165-2-1

prośby, sprawy karne, apelacje, kasacje, kontrakty, paszporty zagraniczne Dawid Małków Widzewska 56. 2175

potrzebna zdolna praczka do pralni Nowo-Cegielniana nr. 6. 2167

potrzebny magazynier do Kochanówki szczegóły na miejscu. 3057-3-3

przyjmę dwóch panów na mieszkanie Widzewska 50 m. 19

potrzebuje zaraz na 1-szy numer hypoteki 1200 rb. Oferty w adm. Rozwoju pod „1200”. 2084-3-5

potrzebna dziewczyna do pomocy w kuchni Spacerowa 57 Kawiarnia. 2130-2-2

poszukuje miejsca gospodyni u pojedynczej osoby. 2114-3-2

potrzebne uczennice do szycia ul. Zakątna nr. 45 m. 59. 2095-2-2

POKÓJ Z KUCHNIĄ i wociągami parter od 1 kwietnia do wynajęcia Konstanyńska 98. 2085-5sp-2

pralnia w dobrym punkcie kilka lat istniejąca do sprzedania za bardzo przystępną cenę z powodu wyjazdu Zachodnia 44. 1974-3*-3

plac z budynkami jest do sprzedania przy ul. Konstanyńskiej nr. 18. Wiadomość na miejscu. 1956-3cs-3

potrzebna uczciwa służąca do wszystkiego. Zgłaszać się ul. Konstanyńska 22 sklep z cukierkami. 2009-2s-2

potrzebny czeladnik szewski na damską robotę Piotrkowska 84. 2036-2s-2

piekarnia zaraz do wynajęcia. Wiadomość Radogoszcz Zgierska Szosa u Bauma naprzeciwko cegielni Weńskiego. 1870-3ws-3

pokój do wynajęcia zaraz ul. Przejazd 14 drugie piętro. 1986-2s-2

restaurację III, II, Łódź, Prowincya sprzedam Zawadzka 10 Niemierski tel. 35-84. 2180

RESZTKI hurtowo detalicznie okazynie sztuki na kostiumy garnitury, bluzkowe (wyłącznie wełniane) alpagi, skóra angielska, sztuczki na kamizelki. Łódź, Juljusza 16-3 Stanisław Facuszka 2005-10csp-2

power do sprzedania w dobrym stanie za 50 r. ul. Łąkowa 12 m. 24. 2052-2s-2

resztki do sprzedania po cenach przystępnych w wielkim wyborze. Pabianice ul. Fabryczna nr. 9. 1945-3cs-3

resztki wełniane na bluzki, kostiumy damskie, ubrania męskie w najlepszych gatunkach. Konstanyńska 5 m. 24, ofisyna II piętro. 1480-12cs-6

RESZTKI i okazynie sztuki hurtowo i detalicznie fabryki **LEONHARDTA** i innych na garnitury, kostiumy i ubrania dziecięce. Na palta plusz, baranek i welur. Wełenki (woale) jasne gładkie po 30 kop. arszyn. Płanetki bawełniane jasne w dobrym gatunku po 19 kop. arszyn. Łódź, Mikołajewska nr. 67 Edmund Wasilewski. 287-10s-8

sklep do sprzedania z powodu zmiany interesu ul. Nowo-Lutomierska nr. 15. 1630-3s-5

sprzedam pralnię z magłą z powodu wyjazdu. Rzgowska 141. 1598-3s-3

sklep spożywczy do sprzedania. Zakątna 35, naprzeciw fabryki, także fortepian. 1951-5e-2

sklep kolonialno-dystrybucyjny w dobrym punkcie w mieście do sprzedania okazynie. Wiadomość w piekarni 52 Franciszkańska. 1972-3*-3

Singera maszyna do szycia mało używana 20 rub. Piotrkowska nr. 165 stróż wskaże. 2004-10*-5

sklepowe urządzenie sprzedam tanio. Widzewska 106a, wieczorem. 1929-3cs-5

SKŁAD piwa urządzony i zarządzany bardzo dobrze zaraz do sprzedania. Oferty M. K. składac w adm. Rozwoju. 2058-2s-2

stroje i reparauję fortepiany i pianina ul. Pusta nr. 5 albo tel. 25-00 R. Kreter. 2092-3sw-2

sklep do sprzedania dobry i tanio z powodu śmierci żony zaraz Nowaka nr. 15. 2086-3sc-2

sklep do sprzedania kolonialno-dystrybucyjny. Wiadomość w piekarni ul. Zawadzka nr. 28 Bałuty, wejście z Franciszkańskiej. 2010-3pts-3

sprzedam place w Aleksandrowie odpowiednie do budowy Wiadomość Aleksandrów Kościelna 428 u właściciela. 2079-3-3

sklep kolonialno-dystrybucyjny do sprzedania ul. Rozwadowska nr. 16. 2101-3-2

szafa do sprzedania meble: łóżka, szafy, stoły, bieliźniarki, biurka Rozwadowska nr. 14 u stolarza. 2129-3-2

sklep kolonialno-dystrybucyjny zaraz do sprzedania, Bałuty ul. Krótka-Franciszkańska nr. 9. 2089-2-2

sprzedam sklep kolonialno-dystrybucyjny z powodu choroby ul. Wójtowska 11. 2082-5-3

sklep kolonialno-dystrybucyjny, dobrze prosperujący, istniejący od lat kilku. Jest zaraz lub od 1-go kwietnia do sprzedania z powodu objęcia posady. Wiadomość Długa nr. 45 sklep. 2116-3ps-1

sklep kolonialny z magłem do sprzedania Srednia 106. 2136-2-1

sprzedam fortepian, dwa wozy w dobrym stanie i sklep Fabryczna 3-19 Barański. 2192

sklep do wynajęcia przy dużej fabryce Chojny, Wesola nr. 5 2161-1

sklep kolonialno-spożywczy, w Piotrkowie, Bykowska 71 do sprzedania punkt odpowiedni. 2115-2-1

sklep do sprzedania ul. Sosnowa nr. 16 m. 35. 2185

sklep do sprzedania zaraz z powodu kupna własności ul. Pańska nr. 8 w sklepie. 2184

sprzedam połowę domu o 7 s. mieszkaniach Nowe-Chojny ul. Dolna nr. 5. 2172

sklep dobrze prosperujący jest do sprzedania, Wiadomość Wólczańska nr. 147. 2162-3-1

TANIO sprowadzam nowe pańskie szpory, przesiadłam żony do mężów, piszę wszelkie prośby codziennie 5-10 wieczorem Zakątna 78, prawa olicyna I. Buralista-katolik. 2177

urządzenie z piwiarni do sprzedania Częstochowska nr. 7. 2105-3-2

uczeń wyższej klasy gimnazjum rządowego poszukuje korepetycji oraz przysposobienia uczniów do gimnazjum. Łaska we oferty pod „Uczeń”. 2195

uczniom lek. **CYTRZE** cyki gry na koncertowej wiedeńskiej, Zakątna 80 m. 7 (przy Andrzeja). 2171-2-1

woźny bezdzietny z kaucją lub dobrymi świadectwami potrzebny od 1 marca b. r. Zgłoszenia codziennie od 10-2 w południe Łódzka Kasa Pożyczek i Oszczęd. St. Zarzewska nr. 49. 2088-2-2

WŁAŚCICIELE SKLEPÓW guro sonalnych pragnący sprzedać raczą się zgłaszać ul. Główna nr. 9, Kamiński.

wielki wybór garnitury damskiej używanej tanio do sprzedania Juljusza 13-29 ofisyna III piętro. 2218-2-1

wille piękne blisko Łodzi, gospodarstwa wiejskie, domki na przedmieściach mogące służyć za letniska, place tanio do wyboru, sprzedaje, kupuje ziemię ul. Zawadzka 10 Niemierski tel. 35-84. 2179

z powodu wyjazdu jest do sprzedania urządzenie sklepowe do każdego interesu zdadne za przystępną cenę byle zaraz ul. Długa 18. Wiadomość na miejscu. 2049-3*-2

z powodu wyjazdu jest dom do sprzedania o dwóch mieszkaniach z ogrodem w ładnym położeniu przy lasku na Chachule nr. 79 Janicki. 1993-3*-5

zaginiął wyżeł duży, biały, w czarne kropki, uszy czarne. Główna 35-29. 2143-1

zęby sztuczne stare, złote, platynowe kupuje po 15 kop. ząb tylko święta i niedziele Franciszkańska 40 Furmański. 2214

zakład fryzjerski do sprzedania Wiadomość Przędzalniana 84 fryzjer potrzebny do pomocy subiekt lub cajtownik. 2160-2-1

zaginiął wyżeł brązowy kusy odprowadzić proszę za nagrodą Nowo-Pocztowa 10 (Radogoszcz). 2157-2-1

2 magle w dobrym punkcie do sprzedania. Srednia Nr. 1.

2 magle do sprzedania. Skwe-rowa 8. 2191

2 magle do sprzedania z powodu zmiany interesu. Andrzeja 58 m. 32. 2189

2 magle do sprzedania ręczna i motorowa do zabrania Cegielniana 57. 2119-2-2

2 magle, pierwsze elektryczne w Łodzi, do sprzedania Widzewska nr. 47. 2118-2-2

3 magle w dobrym punkcie 3 sprzedam tanio byle zaraz Rzgowska 1. 2005-3-3

16 18-o dębowe szafy rozbielane do rzeczy, suche. Piwna 19 (Piaski). 2215-1

2000 rubli oddam na pierwszy numer hypoteki. Oferty w „Rozwoju” pop „2,000”. 2215-1

Zagubione dokumenty

Alfons Kukielo zagubił paszport, wydany z gminy Kowies pow. skierniewickiego, gubernii warszawskiej. 2159-3-1

Andrzej Wyrzykowski zagubił paszport, wyd. z gm. Rzew gub. Piotrkowskiej. 2121-3-2

Anna Dominiak zagubiła kartę od paszportu, wydaną z fabryki Klingera. 2188

Aleksy Matczak zagubił kartę od paszportu, wydaną z fabryki Freiberga. 2156

Cecylia i Józef Rzep zagubili paszport, wyd. z gm. Bogumilów pow. sieradzkiego gub. Kaliskiej. 2116-3-2

Dowody JANA 171265, 181077, 199454, 199765 Oddziału 2-go Łódzkiego Warszawskiego Akcyjnego Towarzystwa Pożyczkowego, Pasaż-Meyera nr. 11 zagubiony. Zastrzeżenie zrobione. 2164-3-1

Ewa Czapińska zagubiła paszport, wyd. z mag. Łódzkiego. 2008-3-3

Józefa Romanowska zagubiła paszport, wydany z gminy Jeżów, gub. piotrkowskiej powiatu brzezińskiego. 2070-3-3

Józefa Piotrowska zagubiła paszport, wydany z gminy Strzelce gub. warszawskiej. 2147-3

Jerzy Królikowski zagubił kartę od paszportu, wydaną z fabryki A. Zilkęgo. 2140

Jan Bednarek zagubił kartę od paszportu, wydaną z fabryki B-ci Lange. 2185

Maryan Sławiński zagubił kartę od paszportu, wydaną z fabryki Scheiblera. 2142

Stefania Andrzejewska zagubiła paszport, wydany z gminy Witunia pow. łączyckiego, gub. kaliskiej. 2169-2-1

Stanisław Szulc zagubił paszport, wyd. z gm. Niemierszyn gub. Radomskiej. 2093-3-2

skradziono weksel in blanco na 100 rb, wystawiony przez Michała Wodzyńskiego, Ostrzeża się przed nabyciem. 2153-3-1

zaginięło świadectwo na imię Hermana Klicha, wydane z fabryki Allart, Rousseau i Sp. 2093-3-2

zaginiął paszport na imię Jana Kędzi, wydany z gminy Wdźew pow. łaskiego. 2064-3-3

zaginiął paszport, wydany z gm. Radogoszcz gub. piotrkowskiej na imię Zygmunta Skarupy. 2075-3-3

zaginiął paszport, wydany z gm. Brudno gub. warszawskiej na imię Stefania Beczkiewicz. 2076-3-1

zaginiął kwit od paszportu wydany z fabryki Braci Szaibert na imię Stefana Szudzińskiego.

zaginięła karta od paszportu wydana z fabryki Waldemara i Krusche w Pabianicach na imię Józefa Gołębowskiego. 1

Krawiec męski

Stanisław Gajda mieszka obecnie Widzewska 193-22. Wykonuje wszelkie roboty z własnego i powierzzonego materiału.

Potrzeba zaraz 686

2-oh uczniów kelnerskich

do restauracji Tow. śpiewaczego Piotrkowska № 243.

3 POKOJE

z kuchnią 30

na 1-em piętrze z wygodami. Pokoje kawalerskie na 5-em piętrze z oddzielnymi wejściami — do wynajęcia od 1 kwietnia r. b.

Spacerowa № 41. (Promenada).

Okazyjnie

Wełniany towar na wiosenne palta męskie, za połowę ceny oraz portyery para od 1,50 do 4 rb. Handlującym ustępstwa, Wólczańska nr. 27, przy Zielonej J. Bednarek. 698

Galanteria i bielizna męska i damska 520 **E. SZMITT** Piotrkowska 167. Ceny najniższe. Towar lepszy

Szwaczki

zdolne do szycia fartuchów potrzebne. Wiadomość u G. Lenca ul. Wólczańska 29. 658

POLECAM

hafty kaliskie i szwacarskie firanki, sztory, portyery, pończochy i skarpetki. Resztki na kostiumy i bluzki, zaboty oraz koszule damskie haftowane. Musleln de lain. Ceny fabryczne Wielki wybór. 259

FELCZER z Buska

po długoletniej praktyce w szpitalach chorób wenerycznych i skrótnych przyjmuje codziennie w Łodzi, Aleksandrowska nr. 57 R. Kaszyński. Porada 30 k (Przy syphilisie stosowanie frykcyj).

Chicago 1893 7 odznaczeń, 2 medale.

Fabryka maszyn

Kirchner i Ska.

Towarzystwo Akcyjne

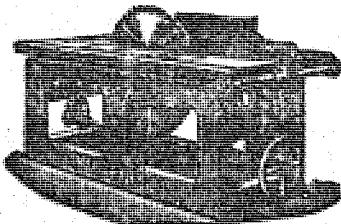
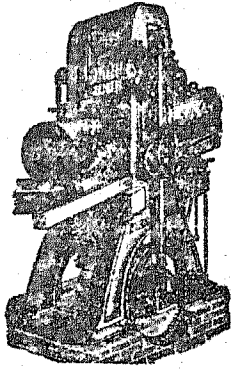
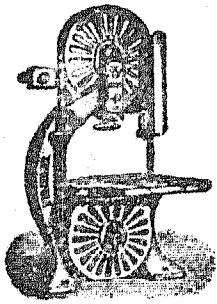
w Lipsku-Sellerhausen

Największa w Europie fabryka
budowy tartaków
i maszyn do obróbki drzewa

Przeszło 250,000 maszyn dostarczono.

Katalogi na żądanie.

Oddział własny i skład maszyn:
Ingenieur Büro Breslau Ernstr. № 10.

Przedstawiciele:

PAULUS i ROTHE Łódź, ul. Milsza № 4, tel. 19-73.

Grand Prix. Paryż 1900, Lottich 1905 Medajan 1908.

Burszka 1910, odznaczenie.

Sklep polski w Łodzi

Firanki — Hafty — Koronki.
Szewioty — Barchany — Białe
towary.

Fantazyje i kwiaty z piór
poleca Hel. Pawłowiczowa,
Mikołajewska 27, I-e piętro.
Sprzedaż hurt. i detaliczna.

Przeciw kokińszowi, przy kaszlu
nstmie, emfizemie, katarach krta-
ni, oskrzeli i chorobach płuc,
wzbudza apetyt. Uspokaja nerwy,
„Kosulin“ aptekarza J. Saskie-
go, w Brześciu Lit. Pozwolenie
Rady Medycznej za № 847. Grand
Prix w Hadze. — Cena flakon 1 rb.
Ządać wszędzie. — W Łodzi u
Spiessa 1369—1

Institut de Beauté de M-lle Hilakowska

(Zawadzka № 6)
(uczenica prof. Archambeau w
Paryżu)

Specjalne francusko-kosmetycz-
ne masaże za pomocą lekarskich
środków. Hygieniczne pielęgno-
wanie i odmładzanie cery

TWARZY

Usunięcie zmarszczek, węgrows,
piegów, krostowatej i ospowatej
cery i brodawek. Wzmocnienie
porostu włosów. Usunięcie na
zawsze niepotrzebnych włosów na
twarzy. Wyłączne użycie prepa-
ratów elektrycznych podług naj-
nowszych wynalazków. Opieka
lekarska. Przyjęcia od 11—11
od 3-ej do 7-ej wieczór. 442

W nowowbudowanym domu
róg Widzewskiej i Przejazd, wis-
a-wis głównej poczty są różne
lokale, jako to na sklepy, biura,
mieszkania, wszystko soneczne,
z nowoczesnym komfortem urzą-
dzone do wynajęcia. Uprasza się
o wczesne zamawiania celem
zastosowania ubikcyj. Bliższe
szczegóły na miejscu, lub tele-
fonem nr. 12-43. 524

Bądźcie ostrożni!!! Nie wyrzucajcie pieniędzy!

568
Wobec pojawienia się wielu pod-
robionych bezwartościowych to-
warów pod nazwą „Skóra an-
gielska“, ostrzegamy wszystkich,
że prawdziwą Skórę angielską
na męskie i dziecięce ubrania,
oraz gotowe spodnie, które
można nosić 5 lat, dostaje się
tylko: Piotrkowska 145 m. 34

Dr. med. P. LANGBARD

były asystent kliniki berlińskiej

Zawadzka 10. Telef. 33-88.
Specjalista chorób wenerycz-
nych, przyjmuje od 8 — 1 i od
5 — 8 wiecz. Dla pań od 4 — 5,
osobna poczekalnia. Leczenie
rzeżączki i syphilisu najnowszymi
środkami. Szybkie i skuteczne
leczenie chronicznych stanów.

NAUCZYCIEL

674
rutynowany korepetytor, z dłu-
goletnią praktyką przygotowuje
na pierwszą rangę urzędnika,
na świadectwa nauczycielskie,
uczni aptekarskich, z 4-ch klas,
udziela lekcyj i przygotowuje do
gimnazjum, szkoły przemysto-
wej, rzemieślniczej, szkół han-
dlowych i innych średnich za-
kładów naukowych. Sosnowa 3,
m. 21 róg Zarzewskiej, I piętro
na prawo.

Dr. S. SZNITTKIND

Średnia 3.
Specjalista chorób skórnych,
wenerycznych, (stosuje 608), ko-
smetyki lekarskiej (włosy, twarz
etc). Rano od 8 i pół—11 i pół
od 4 i pół—8 i pół, 120

Dr. R. GLOGER

akuszyra i choroby kobiece.
Mieszka obecnie Nowy Rynek 5
Przyjmuje 9—11 r. i 5—7 wiecz.
Telef. 54-07.

Dr. H. RUEGER

Nawrot № 1.
Choroby wewnętrzne. Od godz
4—6 po poł. 2535

Dr. Zygmunt Ługowski

Konstantynowska 31.
Choroby kobiece i akuszyra.
Przyjmuje do 9 rano i od 2—5
po południu 271

Choroby weneryczne skórne i moczopłciowe Dr. Stanisław Piekarski

PIOTRKOWSKA № 115.
Przym.: od 9—10 rano i od 5—8
wiecz., kobiety od 4—5. 1531—r

Dr. med. Z. GOŁC

Choroby skórne i weneryczne
ul. Mikołajewska 18.
Godziny przyjęć: od g. 9—12 i od 4 i pół
do 7 i pół wiecz., w niedziele i święta
od 8 do 12 i pół. Telefon № 20-82.

Leznica dentyzyczna Lek. dent. St. Dąbrowskiego

ul. Rozwadowska № 1
(róg Piotrkowskiej). 653
Czynna od 9 rano do 8 wieczór.

Dr. W. Dutkiewicz

Choroby weneryczne,
skórne i dróg moczowych,
Ulica Nawrot № 1, róg Piotrkowskiej.
9—12 i 5—8, panie 4—5.

Dr. Wacław Bernard

choroby weneryczne dróg mo-
czowych i skóry. Spacerowa
40 przy Andrzeja (9—1 i 5—8).

Choroby uszu, gardła i nosa Dr. B. CZAPLICKI

ordynator szpitala Anny-Maryi
Piotrkowska 120. Tel. 52-55
Przyjmuje od g. 11—12 rano i od
5—8^{1/2}, p. p. w niedziele i święta
od 10—11 rano. 3447

Dr. H. Sankowski

Piotrkowska 120.
Przyjmuje z chorobami wewnętr-
nymi (spec. żołądka i kiszki).
Codziennie od 10—11 rano i od 4
o 6 po poł. Telef. 28-10. 2532

Dr. med. W. KOTZIN

powrócił.
UL. PIOTRKOWSKA 71
Choroby serca i płuc,
Przyjmuje od godz. 10—11 rano
i od 4—6 po poł.
№ telefonu 21—19. 2597

Lekarz-Dentysta PIOTR WŁODARSKI,

ul. Piotrkowska № 113.
Przyjmuje od 9 r. do 7^{1/2} w. 278

Młody energiczny

i uzdolniony biuralista z jed-
nym charakterem piśmiem,
obeznany z rachunkowo-
ścią handlową, przukuje
zaraz odpowiedniego zajęcia na
stałe lub na godziny. Wymaga-
nia bardzo skromne. Oferij w
adm. „Rozwoju“ sub. „Pracowi-
ty“, 106

Dr. Med. Szwarcwasser

Piotrkowska 18. Tel. 10-32.
Spec. choroby żołądka, ki-
szek i przemiany materji.
Analizy we własnym laborator.
Przyjmuje: od 11—1 i od 8—7
i pół wieczorem. 855

Lekarz-dentysta

GŁOBS
specjalista chorób zębów, jamy
ustnej i sztucznych zębów. Sta-
ro-Zarzewska nr. 47, Tram-
waj nr. 4. 706

Dr. Jelnicki

Choroby weneryczne, skó-
ry i dróg moczowych
ul. Andrzeja № 7 tel. 1-70.
Przyjmuje: 9—12 i 5—8, pa-
nie 4—5. 1181

Chor. weneryczne, moczopłciowe
skórne i zabiegi chirurgiczne.

Dr. W. FISCHER.

Ordynator szpitala Czerwonego
Krzyża. Przyjmuje od 10—12 r
i od 6—8 pp. Niedziele i święta
11—1. Zielona nr. 5. 402

Przejazd № 8. (stary) Telef. 17-14 Dr. FRANCISZEK

KOZIOŁKIEWICZ
mieszka obecnie Przejazd № 8
front, I-e piętro.
Przyjmuje od 9^{1/2}—12 i od 6—8 w

Dr. med. Bolesław Bou

PIOTRKOWSKA 56, tel. 52-62
choroby uszu, nosa, gard-
ła i chirurgiczne 1649
przyjmuje do 11 r. i od 4—7 po poł.

Dr. S. KANTOR

Specjalista chorób skórnych, we-
nerycznych, dróg moczowych i
włosów Piotrkowska 144,
róg Ewangelickiej. Telef. 19-41.
Przyjmuje od 8 do 2 pp. i od
5 do 9 wiecz.

Dr. Feliks Skuslewicz

Andrzeja 18
Choroby skórne, weneryczne
moczopłciowe.
Przyjmuje: od 9^{1/2}, do 11-ej i od
5—8. W niedziele i święta od 9^{1/2}
po 12-ej. Telef. 26—26. 507

Roznosiciele

gazet z kaucją 50 rb. rubli
potrzebni zaraz.
Pierwszeństwo szewcom.
Zgłaszać się do Administra-
cji „Rozwoju“. 27g.

Chcę brać lekcje języka Rosyjskiego

u rosyjanki lub rosyjanina, łaska-
we zgłoszenia „Rozwój“ pod H.
H. 86. 648

Mały sklep

za 90.— rubli. Zdaty dla
modystki, krawca, zegar-
mistrza... od 1-go kwietnia.
Gubernatorska 19 m. 19. 672

Zakład krawiecki

F. Majorańskiego
Piotrkowska 3. Telefon 23-72.
312

CRÉME SIMON

(KREM SIMONA)

KREM SIMONA produkt o prze-
pysznym zapachu nie psuje się nigdy.
Służy do zmiękczenia skóry.

Używa go się zamiast KOLD-KREMU.

PUDER SIMONA (La Poudre
Simon) oraz MYDŁO z Kremem
Simona (La Savon à la Crème Si-
mon) o tym samym co i Krem Si-
mon zapachu uzupełniają jego od-
działywanie.

J. SIMON.

59, Faubourg Saint-Martin, Paris.

Detalicznie do nabycia u fryzjerów, w skła-
dach perfumeryj i aptekach. 3145

Ból głowy i Migrenę

radykalnie leczy (485

„Migreno-
Nervosin“
oryginalne proszki
zawsze z marką
„KOGUT“ lecz nigdy
w opłatkach. Proszek 10 k.

W Zduńskiej-Woli jest do sprze-
dania dom o 8 mieszkańcach z
placem w cenie 1500 rub., wie-
domość w Łodzi ul. Długa 154,
Tomas, i w Zduńskiej-Woli ulica
Ogrodowa. Dom Kuchciako-
wej. 698

Najtańsze źródło zakupu

mydeł, perfum oraz wszelkich
kosmetyków i masłi do podłóg
w hurtowym i detaliczn. składzie
„MARKUSA“, Piotrkowska
nr 115. Telefon 1-79. 827

D' Mittelstaedt

Mikołajewska 67.
Przym.: od 8—9 i pół rano i 5—6
poł. po poł. w niedziele i święta:
tylko rano od 8—10

KAZIMIERA

Jarocińska

121 PIOTRKOWSKA 121

Poleca w dobrym gatunku
po cenach niskich serdaki,
halki, bielizne tryko-
tową ciepłą, rękaw-
niczki, pończochy,
skarpetki

Gietry,
Koszuleienne,
Wielki wybór krawatów.
Hafty, gipiury,
Walansjony,
Wstążki. 3929

Guziki ręcznej roboty,
Chustki orenburskie.
Watolina, wata.

Fason „TANGO“ poleca dy- plomowana Pracownia Gorsetów

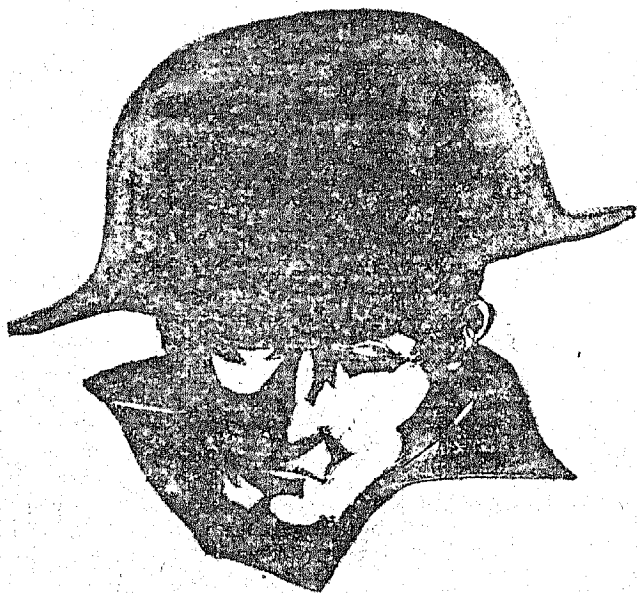
Anny Laferskiej
Łódź
ul. Konstantynowska nr. 10 egz.
od 1892 r. Telefon 54-75. 138

ODEON**„Napo**

Ilustracja historycznych wypadków w 8 Wspaniała ilustracja całego życia wielkiego Napoleona. Niebываłe sceny wielkich bitw Napoleońskich w Rosji, Francji, Włoszech, Austrii i t. d. Przeszło 30,000 artyst. przyjmuje udział w powyższym obrazie. Dotychczas niebываłe efekty. Niebacząc na wielkie koszty obrazu powyższego

867

Dziś i jutro po raz ostatni!
Największe arcydzieło wszechczasów
Niebываła taśma kinematograficzna! 109 scen!

CASINO**leon**

wielkich akt. ze złotej seryi „Ambrozio”.
Niniejszy obraz przedstawia co tylko historycznego możliwe jest ilustrować na filmie i przewyższa wszystkie dotychczas bywałe obrazy historyczne. Wszystkie bitwy i różne fakty historyczne zostały zdejmo-
wane na miejscu wypadku. 875
ceny zostają zupełnie bez zmiany.

„OAZA”
róg Główniej i Piotrkowskiej

Dziś po raz pierwszy w Łodzi dwie największe sensacje tego sezonu!

Tajemnice latarni morskiej, czyli przygody „Nat-Pinkertona”

Niebываły dramat rozbójników morskich w 4 częściach, oraz bajeczna farsa w 3 aktach „Różowy pantofelek” czyli „Wrząca miłość”, która pobudza widza od początku do końca do serdecznego śmiechu. Śmiecie się na zdrowie!

Zawiadomienie. Nie bacząc na wielkie koszty nabyliśmy dla naszego teatru wszechświatową sensację „Atlantyk” wielką tragedję w 8 częściach, demonstrowanie której rozpoczniemy od wtorku 3-go marca 1914 r. Prosimy nie zapominać!

P. S. Od dziś do obrazów stale przygrywać będzie dobrze zgrane trio koncertowe.

857

Dla rodzin

Za gotówkę!

Na raty!

Składy Pathefonów we wszystkich miastach Królestwa Polskiego.

najodpowiedniejsze

Pathefon

bo grają bez ostrych igieł które są kosztowne
niezaczają płyty i stanowią
niebezpieczeństwo dla
dzieci — bo grają wieczną
kulka szafirowa czysto,
głośno, naturalnie i po-
zwalają grać do tańca bez
przerwy, nie niezaczają płyt.

Specjalny repertuar
dla dzieci.

**Specjalny skład
Pathefonów**

Łódź, Piotrkowska 118, tel. 19-09.

Cenniki repertuaru i warunki bez-
płatnie. 865

Odznaczona Złotym Medalem na Wystawie w Rostowie
Warszawska szkoła kroju i szycia

Apolonii Kopydłowskiej

dplomowanej uczennicy paryskiej akademii kroju. Wydaje patenty i dyplomy z prawami zakładania pracowni, szkół. Nauka gruntowna i prędka, prowadzona dwoma systemami; uczennice nabierają wprawy i gustu przy pracowni sukien. Nauka mierzenia, pasowania i modelowania. Zapis uczennic w każdym czasie. Sprzedaż form papierowych, żurnali i manekinów. Przyjmuje się suknie i kostiumy do krajania i pasowania.

Dla pracujących kursy wieczorowe
za opłatą tygodniową.

Teraz ul. Piotrkowska Nr. 154. Dawniej: ulica Piotrkowska № 115.
Filia: Bałuty ul. Aleksandrowska 40. 712

Hurtowy Skład

Hafty, śledzi, soli i towarów
kolonialnych

M. Kurnatowski

ul. Wólczańska nr. 149, tel. 22-07. 708

Od dziś do poniedziałku włącznie wielki program. Arcydzieło firmy Nordiska w Kopenhadze.

Znakomita tancerka
utalentowana
artystka

Ryta Szazettow głównej
roli**OSTATNI CIOS**

Wielki artystyczny
dramat w 5-ju
częściach

1) W otoczeniu graczy; 2) Fatalny naszyjnik; 3) Nowe życie; 4) Sąd Lyneza; 5) Niespodziewany koniec.

KRONIKA GAUMONTAostatnie
wydarzenia**WESELE NA DACHU**arcywesola komedia w wy-
konaniu amerykańsk. artystów

Ceny zwyczajne.

861

Najlepsza muzyka w mieście.

SPINKS**Upadli duchem**sensacyjny dramat
w wykonaniu ame-
rykańskich artystów

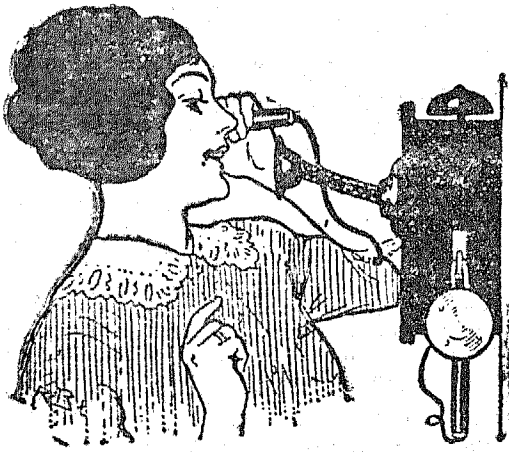
Nad program:

Amerykański dramat
z życia cowboyów**Poświęcenie Betty.****Prens uwodzi boginę Venus**

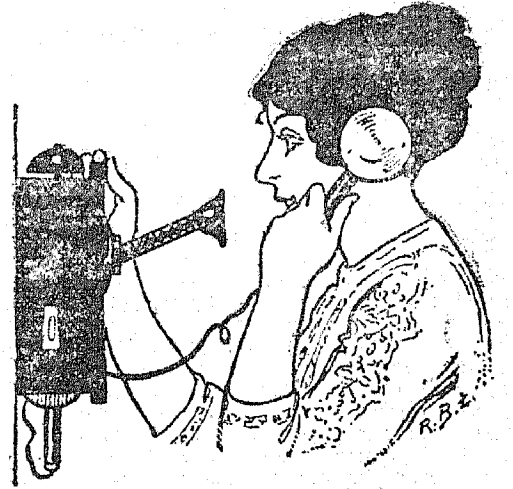
Arcyzabawna komedia w wykonaniu Prens.

Ceny: 15, 20 i 30 k.

866

BIAŁY TYDZIEŃ!

Od 1 do 10 marca

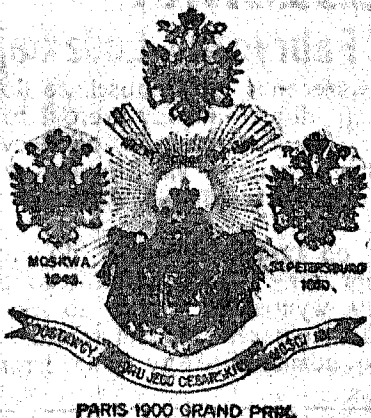
Od 1 do 10 marca

Na ten tydzień wystawiliśmy dużą partycę **BIAŁYCH TOWARÓW** po cenach znacznie zniżonych.

Bielizna damska	Bielizna pościelowa	Obrusy adamaszkowe	Chustki do nosa
Bielizna męska	Bielizna kuchenna	Garnitury stołowe	Hafty szwajcarskie
Bielizna dla dzieci	Wyroby lniane i bawełniane na bieliznę.	Garnitury do kawy.	Wyroby trykotowe damskie i męskie.
Bielizna dla niemowląt.		Serwetki.	

Okazya nadzwyczaj korzystnego kupna wypraw ślubnych!!

Ręczniki adamaszkowe	Płótna na wyspki	FIRANKI — STORY	Ostatnie Nowości w bieliznie męskiej.	We wszystkich oddziałach RABAT.
Ręczniki kąpielowe	Orelliszki na materace	KOŁDRY watowe, pluszowe i wełniane.	KRAWATY angielskie i francuskie.	
Prześcieradła kąpielowe	Adamaszki pościelowe	PLEDY do podróży.		
Płaszczki ..	Kapy tiulowe i pikowe.			
Ostatnie Nowości w Paryskich i Wiedeńskich DAMSKICH BLUZKACH				
NOWOŚCI W SERWETACH I GARNITURACH DRUKOWANYCH				
ZARZUTKI na kozetki w najnowszych pastelowych kolorach	RESZTKI płócień Nansuków i Chiffonów	OKAZYJNIE TANI!!!		

Tow. Akc. ZYRARDÓW

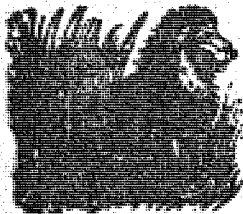
Łódź, Piotrkowska 87. Telefon 24-26.

W niedzielę, dnia 1-go i 8-go marca magazyn otwarty od 1 — 6 po południu.

Spieszcie

tylko kilka dni jeszcze tania wyprzedaż u **Schmechla i Rosnera** Piotrkowska 100. 821

TKALNIA MECHANICZNA
do sprzedania: 23 warsztatów nowych od 50—54" angielskich szerokości, z lokomobilą 28-konną, oświetleniem elektrycznym, parowem ogrzewaniem. Budynek 2-piętrowy, mieszczący 70 warsztatów, dom mieszkalny w podwórzu, plac obszerne. Do kupna potrzeba 15 tysięcy gotówki. Fabryka jest czynna. W Pabianicach przy przystanku tramwajowym, ul. Warszawska Nr. 82. Wiadomość na miejscu. 702

Zwierzyniec, Piotrkowska 117.

!!! Zostaje krótki czas !!!
Na żądanie Szan. Publiczności ceny zredukowane do połowy.
Pamiętajcie więc, że w Zwierzyncu (Piotrkowska Nr. 117) ceny wejścia dla dorosłych **25 kop.**, dzieci i uczniowie **15 kop.** — Tylko w niedziele pokazywane są urodzone w Łodzi 2 małe Lwy: Toska i Monna Lisa. — Karmienie zwierząt o godz. 9 wiecz. 704

LECZNICA „Górna“ lekarzy specjalistów dla przychodzących chorych. Górny Rynek, Sieradzka 1.
Dr. Fried, choroby wewnętrzne i dziecięce od 12—1; dr. Trachtenherz, choroby wewnętrzne i skórne 12 i pół — 1 i pół, wiecz. 5 i pół — 6 i pół; dr. Stankowski, choroby gardła, nosa i uszu 5—6 wiecz.; dr. Kerschner, choroby dziecięce i wewnętrzne 9—11 i pół w.; dr. Fokszanski, chirurgia 6 i pół—7 i pół w.; dr. Goldstein—Polak, choroby oczu 7—8. Analizy, szczepienie ospy, badanie mamek. Porada 50 kop. 300

KRAJOWA FABRYKA konserw i jarzyn T. hr. POTOCKIEGO

w Stradze pod Warszawą.
Filia w Łodzi, Pańska 99. Telef. 19-63

poleca W.W.P.P. znaną higieniczną kwaszoną kapustę i ogórki, które na zamówienia pisemne i telefoniczne dostarcza do domów prywatnych i sklepów. Za dobroć towaru tylko wtedy gwarantujemy, jeżeli jest opatrzony naszą marką fabryczną i wszelkie inne uważamy jako fałszyfikaty. 542

Zjednoczone fabryki Wyrobow Ogniotrwałych dawniej C. KULMIZ

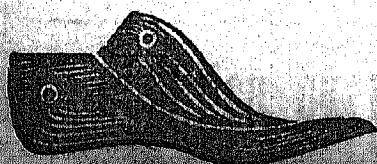
Towarzystwo z ograniczoną poręką.
Główna fabryka: Saarau pod Wrocławiem, założona w r. 1850
Oddział fabryk: Mark-Redwitz w Bawarii i Halbstadt (Czechy).

Wyroby na wielokrotnych wystawach premiiowane.
**Ogniotrwałe wyroby wszelkiego rodzaju
Cegły szamotowe i Kinasowe;
Cegły odporne na działanie kwasów;
Płyty i Murki.**
Roczna reprodukcja około 120 milionów kgr. formowanych przedmiotów.—Robotników obecnie około 1.500.
Reprezentant na Łodzi i okolice:
**B. Łoziński, Łódź—Pasaż-Szulca Nr 3,
Telefon 547. 529**

Skład wędlin J. KIJAKA

Widzewska nr. 127, tel. 27-02.
Filia: Piotrkowska 71, tel. 30-17.

Przy fili salon dla śniadań i kolacy.
UWAGA: Prócz tych sklepów żadnych innych nie posiadamy.

Ważne dla każdego.
Mechaniczna pracownia form do obuwia najnowszych fasonów, oraz dorabianie form do niekształtnych nóg. **Czarnomski i S-ka**, Pańska 46. Towar gotowy na składzie, Ceny b. przystępne. 417

CHCIECIE SIĘ PODRABIAĆ
Wymagać podpisu:

Na każdym opakowaniu winno się znajdować piombę colona

Będąc najszepieliej nieszkodliwym zaleca Santal w stanie czystym

**= SZYBKIE =
= ZUPEŁNE =
WYLECZENIE**

Bez kubeky — bez wstrzykiwań

świeżych i zastarzałych rzeżączek

na każde kąpiące znajdują się nazwisko MIDY

SKŁAD w Głównych Aptekach Królestwa Polskiego
Skład Główny w Paryżu: 8, rue Vivienne

**Zielona
№ 57.
KODZ**

dostarcza w bogatym wyborze, ozdobne etykiety tłoczone i imitacje pieczętów do listów dowolnego formatu i wielkości, wykonanie i dobór kolorów dla każdej branży i celu. Najdogodniejsze źródło nabywania szkła bezpatnie. Żądać wzorów i cen!

Etykiety tłoczone neutralne dla kantorów i biur z napisami: „Załącznik”, „Druki”, „Poleczony”, „Muster”, „Einlage”, „Kopiert”

„Приложение”, „Заказное”, „Печатное” i t. p.
W pudełk. na szt. po 1000 szt. Rb. 1,25

Uwagze chorych

poleca się **FAGOSOL** środek przeciw chorobom dróg oddechowych, uznany jako ostatni wyraz nauki i zalecany przez powagi lekarskie

FAGOSOL leczy szybko i radykalnie **KASZEL, BRONCHIT, KOKLUSZ, KATARY PŁUC.**

Znakomite wyniki przy leczeniu suchot płucnych. Tysiące podziękowań od osób wyleczonych. Dostać wszędzie. 507

Odciski

brodawki, zgrubienia skóry uswa najskuteczniej znane i najdroższe Wielkim Złotym Medalem w Paryżu

ARAGO

ST. GÓRSKIEGO w Warszawie Leszno № 12. Cena 55 i 60 kop. Żądać wszędzie. Wystrzegać się naśladowictw. Zwracać uwagę na markę Gładyator. 1825

Wyższa szkoła kroju i szycia „Józefiny”

Nagrodzona na wystawie pracy kobiet w Warszawie—złotym medalem w Belgii—srebrnym i dyplomami uznania.

Łódź, Piotrkowska № 34.

Kursy wyższe i niższe. Metoda kroju podług systemu francuskiego i angielskiego. Gruntowna nauka pasowania, mierzenia i upinania. Dla początkujących przygotowawczy kurs szycia. Przy szkole duża pracownia sukien, gdzie uczennice nabierają wprawy i gustu. Po złożeniu egzaminu w Cechu uczennice otrzymują patenty cechowe lub świadectwa prywatne. Kursy wieczorowe dla pracujących pod osobistym kierunkiem właścicielki. 3458

Na miejscu duży wybór manekinów.

Skład win M. D. OKOJĘWA

Dzielna № 11

Zdrowie jest bogactwem i szczęściem!!!
Kto cierpi na żołądek, głowę i ogólne niedomaganie ten powinien pić **Wino żołądkowe № 7**, za-
twierdzone przez rząd za Nr. 3478. Wino żołądkowe, za-
stawane w Ekaterynburskim pułkowym lazarecie przy cho-
robach żołądka, wykazało znakomite rezultaty, co stwierdza
świadectwo, wydane przez starszego lekarza w 1910 r., ja-
c również w 1911 r. przez starszego lekarza szpitala Czer-
wonego Krzyża, gdzie wino było z powodzeniem stosowane.
Wina żołądkowego № 7 w żadnych innych składach niema
jak tylko w składzie win M. D. OKOJĘWA, Dzielna № 11.
OLIWA do lampek 20 kop funt. KNOTKI hazardnie.

Wrocław

6 minut od dworca głównego

Ul. Albrechta 17
Róg Bischof-Str.

Hotel de Rome

Tel. 777

Spokojnie położone w centrum miasta!
Niedaleko głównej poczty. Mówią po polsku.
Wyborna kuchnia! Doskonałe oryginalne Piłżeńskie!
Pierwszorzędno urządzone. Pokoje od 2 do 4 marek

Folwarczek

z porządnym dworkiem murowanym (8 pokoiów, kuchnia i piwnica) z ogrodem i zabudowaniami gospodarczymi i ziemią ogólnej przestrzeni 17 mórg, o 3 i pół wiorsty od stacji Łask, doskonale nadający się na letnisko dla zamożniejszej rodziny, jest w całości lub częściowo

DO WYDZIAŁU ZAWIENIA
Blizszych szczegółów udzieli Stanisław Dietrich, Łódź ulica Ewangelicka 7, m. 10, pomiędzy godz. 1-szą a 2-gą po południu lub też pomiędzy 7 a 8 wieczorem. 859

III Łódzka Kasa Pogrzebowa

zawiadamia członków, iż dnia 1-go marca r. b. o godzinie 2-iej po południu odbędzie się

Ogólne Zebranie

członków po raz trzeci i bez względu na ilość obecnych na zebraniu członków będzie prawomocne. 690 Zarząd.

Ogłoszenie.

Zarząd Kolei Fabryczno-Łódzkiej

niniejszem podaje do powszechnej wiadomości, że do stacji Łódź-Fabryczna został doprowadzony szeroki tor, za pomocą którego ku wygodzie interesantów ze stacji tej wysyłane są towary w głąb Cesarstwa via Słotwiny w szerokotorowych wagonach bez przeładunku w drodze i bez opłaty za przeładowanie.

Odległość taryfowa od Łodzi-Fabrycznej do Słotwin zgodnie z obwieszczeniem Nr. 19330, zamieszczonem w w Zbiorze Taryf Nr. 2319 wynosi 26 wiorst, to jest tyleż ile od Łodzi-Fabrycznej do Kolaszek wązkim torem.

Blizszych informacji udziela Główny Ekspedytor stacji Łódź-Fabryczna. 855

Umiejety Dr. Leon Wacław

PALACZ Olszewski

może się zgłosić do fabryki B. Brunschneideri Brodacz w Zgierzu. 682

Choroby wewnętrzne, żołądka i kłszek Ewangelicka 5, przyjmuje do 10 r. od 4—6 po poł. 5059

Nie dajcie się oszukać!!!
Palme pierwszeństwa zdobyły znane powszechnie angielskie patentowane
Gumki do obcasów „DERMATINE“

z marką ochronną, przedstawiającą głowy „Psa i Kota”
 albowiem uznane zostały
ZA NAJLEPSZE I NAJPRAKTYCZNIJSZE

UWAGA! Z powodu pojawienia się lichych fasyfikatów rażąco podobnych do gumek „Dermatine”, należy przy zakupie zwracać na znajdującą się na odwrotnej stronie gumki markę ochronną: głowy „PSA I KOTA”.

Wylączny przedstawiciel
P. RAJNER, Warszawa, Służewska № 4. Tel. 87-51

Sprzedaz hurtowa w Łodzi: Ch. Mendrowski, ul. Podrzeczna № 15, w Warszawie F. R. Kotowicz, ul. Kopernika № 28. Telefon 191-71. 777

Uważajcie na markę ochronną: głowy „PSA I KOTA”.

Wielka oszczędność!!!

BRYKIETY „ILSE”

z węgla brunatnego poleca „Union” Tow. Węgla w Berlinie.

UWAGA: nie porównywać z drugorzędnymi brykietami brunatnymi i z brykietami czarnymi z mialu węgla. O składach detalicznych, posiadających brykiety „Ilse” informuje reprezentacja na Łódź

Józef Zaborowski, Łódź, Wólczańska 41
 Telef. 15-72. 627 Telef. 15-72.

ZWIR

dla ogrodów, placów tenisowych i betonów, hartowany i nie.

Pabianicka Szosa 34, Jerzy Mees, telef. 23-32. 646
 Dyplom Akademii Naukowo-Kosmetycznej w Paryżu,

ŚLEDZIE

Krown-Matfull angielskie, Matfull-Yarmouth, Matfull holenderskie i Szwajcarski

w 1/4, 1/2 i 3/4 beczkach poleca na post
TEODOR WAGNER,

PIOTRKOWSKA № 213. Tel. 5-9L

Importacja bezpośrednia. 654

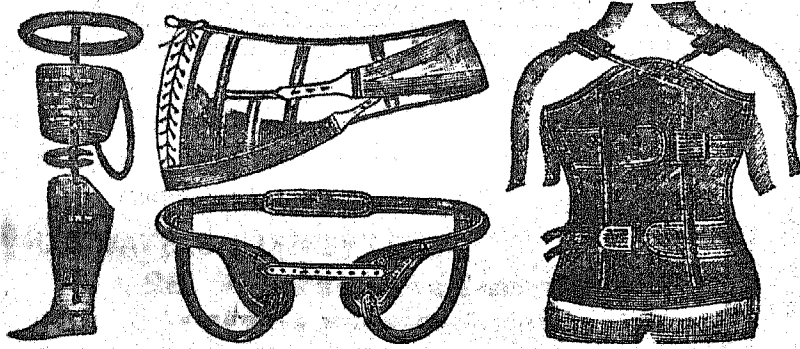
BAŁUCKI LOMBARD PRYWATNY

zawiadamia, że dnia 2 marca 1914 r. i dni następnych w miejscowej sali licytacyjnej przy ul. Zgierskiej Nr. 64, poczynając od godziny 10-ej rano, sprzedane będą przez licytację nie prolongowane we właściwym czasie zastawy. Zastawy wyżej wymienione składają się z wyrobów złotych i srebrnych, drogich kamieni, pereł, zegarków kieszonkowych, wyrobów platerowanych, z maszyn do szycia oraz różnych przedmiotów i towarów.

Z rozpoczęciem licytacji prolongata zastawów na sprzedaż wystawionych miejsca mieć nie będzie, ktoby jednak takowe życzył sobie prolongować nadal, winien to uskutecznić na dni parę przed rozpoczęciem licytacji. 503

Zakład wyrobów Ortopedycznych 841

R. Kowalskiego Łódź ul. Konstantinowska № 26

Wykonuje sztuczne nogi i ręce na wszelkie skrzywienia, aparaty i gorsety dla cierpiących, pasy brzuszne, pępkowe, nerkowe, rupturowe i t. p. i reparację takowych.

Do zdjęć miar oddzielny gabinet.
 Obsługa damska i męska.

Założona w 1885 roku.

Mechaniczna Fabryka wyrobów drzewnych i Stolarska

AUGUST ZILKE,

Łódź, Juliasza № 36, telefon 8-55

poleca:

rozne swoje budowlane i meblowo-stolarskie roboty. Urządzenia biurowe i sklepowe, posadzki i podłogi sztabowe. Formiery, skrzynki pocztowe, deszczulki do nawijania i opakowywania towarów, wióry i t. p. Stale posiada na składzie poręcze, listwy do objiania podłóg, kieliszki i listwy kieliołwane z różnych gatunków drzewa i różnych profilów. Dykty z różnego drzewa i różnej grubości; Jopaty piekarskie. Stołki do kart. Stołki do herbaty, kopiowania, do maszyn do pisania. Drabiny malarzkie. Skrzynie do futer. Specjalność: Jadalnie i urządzenia mieszkań. Przyjmują się roboty na maszynie do obróbki drzewa. 629

MAGAZYN KAPELUSZY DAMSKICH i GALANTERYI

Florentyny Chlebowskiej
 ul. Zielona № 33, (Zielony Rynek)

ma zaszczyt polecić Szanownej swojej Klienteli duży wybór galanterii damskiej i męskiej po cenach bardzo umiarkowanych. Poleca również kapelusze damskie tanie i gustowne, także żalobne kapelusze na składzie. 3833

Fabryka kwiatów sztucznych

Elżbiety Kieffer

Warszawa Długa nr. 47

poleca kwiaty balowe, do kapeluszy i ozdoby do głowy. Nagrodzona na wystawie „Królestwo Mody” złotym małym medalem. 665

Kanarki

turkoty Seifertewskie, pięknie i przyjemnie śpiewające w dzień i przy świetle. Samiczki tej samej rasy „Hotel Polski” ul. Piotrkowska 3, Wefeling z Harcu. 514

Skład Dywanów

PIOTRKOWSKA 76. Poleca: PIOTRKOWSKA 76

Dywan, Serwaty, Portyery, Sztangi metalowe, Chodniki, Mokiety, Firanki, Połuszki etc.

835 po cenach fabrycznych
FABRYCZNY SKŁAD DYWANÓW, Piotrkowska 76.

PRAKTYCZNY WYNAŁAZEK MLEKO W PROSZKU
 oraz KAKAO I KAWA z MLEKIEM I CUKREM.

Bardzo praktyczne dla pp. Gospodyń, Urzędników, Konduktorów, Wojażerów, uczącej się młodzieży, robotników i t. p.—Do szklanki gotowanej wody wysypuje się parę łyżeczek proszku i już kawa lub kakao gotowe do picia. Dostać można we wszystkich sklepach kolonialnych oraz w listach piekarni W-go Walentego Kopyczyńskiego.

Próbne paczki po 6 i 7 kop. Żądać wszędzie.

Przedstawiciel fabryki „Milchwerke”
S. NOWIŃSKI, Łódź, Piotrkowska 145. 622

Agenci branży kolonialnej mogą się zgłaszać codz. od 3-4.

Gabinet Leczniczo-Kosmetyczny

Usuwanie brodawek, wągrows, poprawa kształtów, piegów e. t. c. Wszelkie zabiegi upiększające aparatami elektrycznymi najnowszego systemu. Specjalność, regeneracja trwałości i rekoloryzacja siwych włosów bez użycia farby.

Doktorowa Frydowa Cegielińska № 4, Tel. 8-42.

Tel. 8-42 od 11 do 2 i od 4 do 7-ej. Tel. 8-42
TYLKO DLA PAŃ. 4163

Kto chce mieć pewność

otrzymania prawdziwego buljonu MAGGI[®] w kostkach, niech żąda przy kupnie wyraźnie buljonu MAGGI[®] w kostkach i zwraca przytem baczną uwagę na tą nazwę i markę ochronną „krzyż gwiazda”. Inne kostki nie są wyrobu MAGGI[®].

Wszędzie do nabycia.

Lecznica dla przychodzących chorych

ul. Piotrkowska № 17 (dom przechodni) ul. Zachodnia № 52. Tel. 35-58.

Lekarze ordynujący	Specyalność	Dnie przyjęcia w lecznicy	Godziny
Dr. Altenberger O.	ch. gardła, nosa i uszu	poniedziałek, środa, sobota wtorek, czwartek, piątek	9-10 8-4
Dr. Artyfikiewicz C.	ch. kobiece i akuszerya	codziennie prócz wtorku i piątku	3-8
Dr. Bernard W.	ch. weneryczne i moczopł.	poniedziałek, środa, piątek wtorek, czwartek, sobota	1-2 7 1/2-8 1/2 w.
Dr. Brabander T.	ch. kobiece i akuszerya	wtorek i piątek	12-1
Dr. Brzędowski K.	ch. kobiece i akuszerya	poniedziałek, środa, piątek	7-8
Dr. Czaplicki B.	ch. gardła, nosa i uszu	wtorek i piątek	2-8
Dr. Dutkiewicz W.	ch. weneryczne i skórne	poniedziałek, środa, piątek wtorek, czwartek, sobota	8-4 10-11
Dr. Dunin-Wąsowicz	ch. dzieci	poniedziałek, środa, sobota	8-4
Dr. Garliński W.	ch. oczu	codziennie prócz niedziel	9-10
Dr. Gloger R.	ch. kobiece i akuszerya	wtorek, czwartek, sobota	7-8 w.
Dr. Goldberg H.	chirurgia	poniedziałek, środa, sobota	4-5
Dr. Goldenberg A.	ch. kobiece	poniedziałek	8-9
Dr. Gromski	ch. dzieci	codziennie	1-2
Dr. Gundlach	ch. wewnętrzne i dzieci	codziennie	12-1
Dr. Jasieński E.	chirurgia i kobiece	czwartek, piątek	6-7
Dr. Jakiel J.	ch. wewnętrzne i dzieci	środa i sobota	10-11
Dr. Lowman St.	ch. wewnętrzne	poniedziałek, środa, piątek niedziela	7-8 10-11
Dr. Upiński Klem.	ch. wewnętrzne i dzieci	wtorek i czwartek	7-8
Dr. Libiszowski E.	ch. wewnętrzne	poniedziałek, wtorek, czwartek, piątek środa i sobota	1-2 5-8
Dr. Łuczyński B.	ch. nerwowe	codziennie prócz niedziel	10-11
Dr. Ługowski Z.	ch. kobiece i akuszerya	środa i sobota	1-2
Dr. Marks M.	ch. kobiece i chirurgia	codziennie	11-12
Dr. Michański J.	ch. oczu	poniedziałek i czwartek	6-7
Dr. Michański Ł.	ch. kobiece i akuszerya	codziennie prócz niedziel	8-4
Dr. Mittelstaadt E.	ch. wewnętrzne i nerwowe	niedziela, poniedz., czwartek, sobota	12-1
Dr. Olczewski L.	ch. wewn., żołądka i kiszki	wtorek i piątek	4-5
Dr. Ostrowski T.	ch. wewnętrzne i dzieci	poniedziałek	10-11
Dr. Rosławski J.	ch. wewnętrzne i dzieci	codziennie prócz niedziel	2-8
Dr. Rueger H.	ch. wewnętrzne i dzieci	niedziela	5-4
Dr. Sadowski H.	ch. wewn., żołądka i kiszki	środa	8-7
Dr. Skusielowicz F.	ch. weneryczne i skórne	sobota	7-8
Dr. Souenberg G.	ch. weneryczne i skórne	codziennie	11-12
Dr. Temaszewski A.	chirurgia i ortopedia	poniedziałek, wtorek, sobota	6-7
Dr. Watton I.	chirurgia	wtorek, czwartek, sobota, niedziela	9-10 12-1
		poniedziałek, środa, piątek	8 1/2-9 1/2 w.
		wtorek, czwartek, sobota	8 1/2-9 1/2 w.
		wtorek i czwartek	9-10
		piątek	6-8

Dyżury nocne, analizy, szczepienie ospy, badanie mamek. Cena za poradę 50 kop.

ZAZYWAJĆIE BEZWARUNKOWO

TRISAN D^{ca} HOMMELA

PRZY CHOROBYCH PIERSIOWYCH IUB GARDŁANYCH
MARKA FABRYCZNA WOGOLE PRZY KASZLU, CHRYPCY, INFLUENZY,
GŁOWA KOKLUSZU, KATARZE PŁUC IUB OSKRZELI.
TYVERYSKA NAJCHŁUBNIEJ ZALECANE PRZEZ LEKARZY! BARDZO PRYJEMNY SMAK!
SPRZEDAĆ WE WSZYSTKICH APTEKACH, SKŁADACH APTECZNYCH. ŻĄDĄC KONIECZNIE NAZWISKO „D^{ca} HOMMELA”
LITERATURĘ WYSYLAJMY BEZPŁATNIE, S-Pb ul. Smoleńska, 33

Lecznica Widzewska lekarzy specjalistów dla przychodzących

Główna 51 (róg Widzewskiej) tel. 30-83.

Dr. Kerschmer choroby dziecięce 11 i pół do 1. Dr. Wołyński — uszu, gardła i nosa od 12 do 1. Dr. Fried — wewnętrzne od 6 do 7 i pół. Dr. Fokshański — chirurgiczne od 11 do 12 i pół. Dr. Fryde — kobiece i akuszer od 12-1. Dr. Trachtenberg — weneryczne i skórne od 11 i pół do 12 i pół i od 5 i pół do 6 i pół. Dr. Goldstein-Poljak okulista od 6 i pół do 7 i pół.

Analiza, szczepienie ospy, badanie mamek.

Porada 50 k.

Najwyższe nagrody za „RADICAL”

Maść „RADICAL”

435

najlepszy środek od reumatyzmu, łamania w kościach wyrzutów, świerzby, egzemy (liszaj), skrofutów, zapalenia pokarmowego płuc, hemoroidalnych cierpień, ran ciętych, stłuczeń i innych zastarzałych chorób skórnych i ran.

Za „RADICAL” nadesłano mnóstwo podziękowań listowych od pacjentów i odezwy Lekarzy, kopie takowych w osobnych broszurach ze sposobem użycia rozdają i wysyłają się bezpłatnie.

„RADICAL” sprzedaje się w Kantorze, Filii, oraz w większych aptekach i składach aptecznych w ilościach po Rb. 1, 2 i 8. Wszelkie zamówienia uskutecznią się natychmiast i za zaliczeniem pocztowym. Przesyłka na koszt odbiorcy. Przy kupnie zwracać uwagę na całość etykiety i stempla z napisem na dnie każdego słoika „RADICAL” T-wa B-ci Santrow. Skład centralny: Warszawa, Nowogrodzka 27. J. Polaczek; Tel. 71-84, Filia Łódzka, ul. Piotrkowska 10. Tel. 21-91.

Polski Hurtowy Skład Mąki

polca dla pp. sklepowych wszelkie gatunki ożytków i polskich firm, po bardzo przystępnej cenie

W. ŚLIWERSKI i S. STAWICKI

Staro-Zarzewska 62

wejście z ulicy Grabowej w podwórzu. 118

Najlepsze krajowe i zagraniczne piwa Towarzystwa Akcyjnego Browarów Parowych

„HABERBUSCH & SCHIELE”

Warszawa

Pilzeńskie

Jeden 5-litrowy syfon rubli 1.60 kop.

10 " " " 3.20 "

Kulmbachskie

Jeden 5-litrowy syfon rubli 1.70 kop.

10 " " " 3.40 "

Pierwszego Akcyjnego Browaru

„Zdrój Cesarski” w Pilźnie (Czechy)

Oryginalne Pilzeńskie Jeden 5-litrowy syfon rb. 4.50

10 " " " 9.-

Pierwszego Akcyjnego T-wa w Kulmbach (Bawaryja)

Oryginalne Kulmbachskie Jeden 5-litrowy syfon rb. 4.50

10 " " " 9.-

z dostawą do prywatnych domów bez zastawu,

Reprezentant na Łódź i okolice **Edw. Lorentz.**

Przejazd № 751. Tel. 14. -33. 427

Szkoła Artystyczno-Rzemieślnicza Heleny Wężykówny

ulica Długa № 95

3555

Przyjmuje zapisy codziennie od godziny 10 do 2-iej i od 5-7. Szkoła przygotowuje nauczycielki robót i słoju (patenty), poza-tem daje możność uczenia się specjalnie jednego przedmiotu.

Łódzkie Rzemieślnicze Towarzystwo Pożyczkowo-Oszczędnościowe

40 Mikołajewska 40

przyjmuje członków i udziela pożyczek do wysokości 600 rb.

Przyjmuje również wkłady oszczędnościowe, od których płać: na każde żądanie 4% z 3-miesięcznym wymówieniem 4 1/2%, z półrocznym 5% i z rocznym 6%, licząc procenty od dnia włożenia.

Biuro otwarte jest codziennie od godziny 10-iej rano do 3-iej południu, oprócz tego we wtorki, czwartki i soboty od godziny 6-iej do 8-iej wieczorem. 769

Redaktor odpowiedzialny **St. Łapiński.**

W teczni „Row oju” Przejazd 8

Wydawca **W. Czajewski.**

gwarancja zarobku 50 rb. miesięcznie. Osoby zasług. na zamówienie znajdują się cały rok przez nas zagwar. zarobek, pracując u siebie w domu. Pacho-ny wykaz. zbyteczne. Roboty zrobione nabywamy. Przesyłki na żąd. po otrzy-maniu 7 k. marki. Tomasz do trykot. Thomas H. Whittaker-Kuhau i S-ka, Pa-terburg, Nowski 40/42, 314. 217